

RIIGIKANTSELEI

AASTARAAMAT 2003

**TALLINN
2004**

Toimetaja	Sten Hansson
Keeletoimetaja	Helje Kütt
Fotod:	Erik Peinar
	Rahvastikuministri büroo
	Regionaalministri büroo
	Valitsuse kommunikatsioonibüroo
Kirjastaja	Riigi Teataja Kirjastus

ISSN 1406-7781

© Kõik käesoleva aastaraamatu kirjastamisõigused kuuluvad Riigikantseleile. Selle mehaaniliste või elektrooniliste vahenditega reprodutseerimine või mingil muul viisil paljundamine, kaasa arvatud fotopaljundus, informatsiooni talletamine ja kontaktkopeerimine ärilistel eesmärkidel, on keelatud.

SISUKORD

5	Peaministri tervitus, <i>Juhan Parts</i>
6	Riigikantslei keskendub põhiülesannetele, <i>Heiki Loot</i>
7	Tagasivaade riigisekretäri ametiajale, <i>Aino Lepik von Wirén</i>
9	Uue ajaarvamise aasta, <i>Marten Kokk</i>
11	KOORDINEERIMINE, PLANEERIMINE JA KOMMUNIKEERIMINE
13	Rahvahääletus - aasta tippündmus, <i>Hannes Rumm</i>
18	Vabariigi Valitsuse tööst 2003. aastal, <i>Aivar Rahno, Ülle Aaskivi</i>
22	Strateegilisest planeerimisest, <i>Raul Malmstein</i>
23	Euroloimumise aasta, <i>Gert Antsu</i>
25	AVALIKU TEENISTUSE ARENDAMINE
27	Riigikantslei tegevus avaliku teenistuse arendamisel
28	Riigiametnike foorum 2003 "Eesti ametnik Euroopas"
29	Konkurss "Riigiasutuste koostööprojekt 2003"
30	Avaliku teenistuse aastaraamat 2002
31	Ametnike koolitus
34	Ametnike valik, värbamine ja hindamine
34	Avaliku teenistuse personalivaldkonna andmete kogumine ja analüüsimine
35	Koostöö personalijuhtidega
36	Haldussuutlikkuse tõstmise meetme rakendamine
37	DOKUMENDIHALDUSE JA ARHIIVINDUSE ARENDAMINE
	<i>Priit Pirsko, Kädi Rüismaa</i>
41	MINISTRITE BÜROOD
45	Regionaalministri büroo, <i>Merike Metstak</i>
47	Rahvastikuministri büroo, <i>Taavi Rõivas</i>
51	RIIGI TEATAJA
	<i>Marika Seppius</i>
53	SÜMBOOLIKA JA TEENETEMÄRGID
	<i>Kalev Uustalu</i>
55	TUGITEGEVUSED
57	Riigikantslei töötajad 2003. aastal, <i>Kristel Saar</i>
59	Riigikantslei finantsvaatest, <i>Marelle Erlenheim</i>
61	Riigikantslei majandamine, <i>Reet Ringo</i>

PEAMINISTRI TERVITUS

Mul on hea meel siinkohal tänada kogu Riigikantselei töötajaskonda hea koostöö eest 2003. aastal. See on olnud üks töö, mis on kestnud päevast päeva ja nädalast nädalasse. Riigikantselei ametnikud on kogu selle aja oma vaikse ja kindla tegevusega taganud valitsusele töötingimused. Aitäh selle eest!

Eraldi tahan tänada riigisekretäre Aino Lepik von Wiréni ning Heiki Looti — kelle mõlemaga koostöö on olnud nauding — ning esile tõsta seda, et selline suur asi nagu riigisekretäri vahetus on puht töökorralduslikult möödunud pea märkamatult. Riigikantselei kui masinavärk, mis peab kindlustama riigi ladusa toimimise, on toiminud vähimagi tõrketa.

Jüri Ratas

RIIGIKANTSELEI KESKENDUB PÕHIÜLESANNETELE

RIIGISEKRETÄR HEIKI LOOT

2003. aastal täitus Riigikantseleil 85. tegevusaasta. Eesti riikluse ajaloo vältel nii kodumaal kui eksiilis mitmesuguseid ülesandeid täites on Riigikantselei põhiülesanne olnud üks ja seesama — Vabariigi Valitsuse ja peaministri teenindamine.

Riigikantselei on olnud mitme valitsusasutuse ja valitsemisfunktsiooni hälliks. Tema rüpes on tekkinud Kaitseministeerium ja Statistikaamet ning arenenud välja Siseministeeriumi kohaliku omavalitsuse osakond. Riigikantselei on andnud Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumile üle riigi infosüsteemide arengu koordineerimise ning Justiitsministeeriumile Eesti Õigustolke Keskuse. Mitmest ülesandest oleme vabanenud seoses riigi ülesannete ümbermõtestamisega: Riigikantselei haldusalas ei tegutse enam riiklikku teadeteagentuuri ETA ning lõpetatud on nomenklatuursete Keila-Joa ja Lohusalu puhkealade haldamine. Märgata võib selget suundumust — meie erinevate ülesannete hulk on järjest vähenenud.

Lisaülesannetest vabanemine võimaldab Riigikantseleil keskenduda põhilisele. Põhiseaduse järgi on Vabariigi Valitsuse ülesanne viia ellu riigi sise- ja välispoliitikat ning suunata ja koordineerida valitsusasutuste tegevust. Sellest tuleneb ka Riigikantseleis tehtava töö eesmärk — toetada valitsust valitsusasutuste tegevuse suunamisel ja koordineerimisel. Meie ülesanne on toetada seda, et valitsus töötaks tervikuna hästi, et valitsusasutustel oleksid ühised eesmärgid ja et nad tegutseksid koostöös. Selleks aitame kaasa valitsuse tegevuse planeerimisele ja koordineerimisele nii üldiselt kui ka konkreetses suundades. Avalikkusega suhtlemine on riigivalitsemise loomulik osa ning Riigikantselei aitab valitsuse eesmärkide, tegevuste ja otsuste selgitamist ehk valitsuskommunikatsiooni koordineerida. Seega võib Riigikantselei tegevuse valitsuse teenindamisel kokku võtta kolme märksõnaga: planeerimine, koordineerimine ja kommuniqueerimine.

Kuidas täitis Riigikantselei oma põhiülesandeid 2003. aastal?

15. aprillil 2003.a kirjutas Vabariigi President Euroopa kultuuri hällis Ateenas alla Eesti Euroopa Liiduga liitumise lepingule. Leping pani punkti keerukatele liitumissettevalmistustele

ning oli samas alguseks uuele õpipoisiperioodile — hakkasime kaasa lööma kogu Euroopa Liitu puudutavate otsuste langetamisel. Riigikantselei aitab valitsusel osaleda Euroopa Liidu otsustusprotsessis ning kujundada seda meie riigivalitsemise loomulikuks osaks. Valitsusasutuste töö koordineerimisest Eesti huvide eest seismisel Euroopas kirjutab meie aastaraamatus Riigikantselei Euroopa Liidu sekretariaadi juhataja Gert Antsu.

Valitsuskommunikatsiooni tipptegu 2003. aastal oli kahtlemata Euroopa Liiduga ühinemise rahvahääletuse eelne teavitus. 14. septembril toimunud rahvahääletusel osales 64 protsenti valimisõiguslikest Eesti kodanikest, kellest kaks kolmandikku toetas Eesti liitumist Euroopa Liiduga. Teavitustööst annab aastaraamatus ülevaate Hannes Rumm, kes kuni 2004. aasta jaanuarini töötas Riigikantselei Euroopa Liidu infosekretariaadi juhatajana.

2003. aastasse jäi ka valitsuse töö planeerimise murdepunkt. Riigi arengu strateegilise planeerimise juurutamisest ning valitsuse strateegiadokumendi "Eesti edu 2014" loomise põhjustest kirjutab aasta lõpus Riigikantseleisse tööle asunud valitsuse arendusnõunik Raul Malmstein.

Hea riigivalitsemise tagamiseks peavad Eestis olema usaldusväärsed ja asjatundlikud ametnikud ning asjaajamine peab olema lihtne ja kiire. Riigikantselei tööst avaliku teenistuse arendamisel teevad aastaraamatu lehekülgedel kokkuvõtte Riigikantselei avaliku teenistuse ja personaliosakonna ametnikud. Riigiarhivaar Priit Pirsko ja Riigikantselei dokumendihalduse osakonna juhataja Kädi Riismaa kirjutavad dokumendi- ja arhiivihalduse arendamisest.

Lisaks põhiülesannetele on Riigikantselei korraldada portfelli ministrite teenindamine, riigi sümboolika ja teenetemärkidega seonduv ning Riigi Teataja väljaandmine. Ka sellest annab aastaraamat teile ülevaate.

Põnevad lugemist!

TAGASIVAADE RIIGISEKRETÄRI AMETIAJALE

AINO LEPIK VON WIRÉN
RIIGISEKRETÄR 1999-2003

Ühel ilusal märtsikuu päeval 1999. aastal pistis tollane välisministeeriumi inimõiguste büroo juhataja Marten Kokk pea välisministeeriumi 10. korruse nõupidamistsaali ukse vahelt sisse ja soostas, et tulevane peaminister Laar soovib rääkida. Kui Mart Siimann oma viimasel tööpäeval peaministrina, kokkuleppel tulevase peaministri Mart Laariga, mu ametisse määras, olin väga hirmul. Vastutus riigisekretärina oli tohutu suur ja aimasin, et alles tulevik näitab, mis probleemid Riigikantseleis vajavad lahendamist.

Esimene töönädal osutus väga sündmusterikaks. Uus valitsus pidi andma ametivande ja mitmed ministrid olid sama uued oma ametis kui mina oma ametis. Teine ülesanne oli korraldada president Meri 70. juubeli lõunasöök Toompea lossi Valges saalis. Selleks anti mulle kaks päeva. Tänu Riigikantselei kogunud ametnikele õnnestus mõlemad üritused väärikalt läbi viia. Kuid esimene töönädal oli mulle õpetanud, kui keeruline võib olla riigisekretäri amet.

Kõige olulisem Riigikantselei ülesanne on juriidiliselt ja tehniliselt ette valmistada ja läbi viia valitsuse istung ning kabineti nõupidamine. Peaminister Laaril ja tema nõunikul Linnar Viigil oli väga palju infotehnoloogia alaseid ideid, eriti aga üks — luua e-valitsus. Paljuski tänu nende värvikatele ideedele ja energilisusele suutsime Riigikantseleis luua valitsuse istungite paberivaba infosüsteemi ehk VIISI.

Meenub peaproov augustis 2000, kui Stenbocki majja olid kogunenud suhteliselt skeptilised ministrid, selleks et teha päev enne istungit proovi, kas VIIS töötab. Muidugi ta ei töötanud ja mitme ministri, eriti ühe, kes tundis huvi IT valdkonna vastu, nägu oli võidurõõmus. Kuid tänu tublidele kolleegidele Riigikantseleis suudeti järgmiseks päevaks ja istungiks VIIS tööle panna. Üllatavalt kiiresti harjusid kõik asjaosalised uue süsteemiga ja praegu on raske ette kujutada istungit ilma VIISita.

Meenub, kuidas ühel külmal talvapäeval panin oma töötoas veidi enne istungi algust elektriküttesisse, kuid juhtme kogemata selleks mitte mõeldud seinakontakti. Seekord VIIS ei töötanud, kuid istung viidi ikkagi edukalt läbi.

Tollal vastloodud istungiosakond Reet Ringo juhtimisel suutis imekiiresti VIISiga tööle asuda ja kohe seda ka arendama hakata. VIIS muutus

Stenbocki maja üheks suurimaks vaatamisväärsuseks, ei olnud nende aastate jooksul vist ühtegi Eestit külastanud riigipead, kes ei oleks VIISiga tutvunud.

Minu kui riigisekretäri kohus oli ühelt poolt vastutada selle eest, et vajalikud uuendused toimuksid, aga teisest küljest tuli takistada peaministri büroo ja vahel ka tollase peadirektori lennukaid ettevõtmisi, mida rahakott ei võimaldanud. Eks see olegi riigisekretäri kõige keerulisem ülesanne — hea seista kiire, moodsa organisatsiooni arengu eest ja samas takistada liiga julgeid ettevõtmisi, mis ei mahu eelarve piiridesse, ei ole juriidiliselt korrektsed või on ajakirjandusse jõudes üldsusele mõistetamatud. Meenutagem vaid Stenbocki maja piljardilauda.

Mõnigi kord tuli ette nii Mart Laari, Siim Kallase kui Juhan Partsi valitsuses, et mõni minister helistas ja nõudis, et valitsuse istungi päevakorda tuleb panna mõni oluline, kuid kooskõlastamata või poolikult ettevalmistatud eelnõu. Ka siin tuli osata nõnda käituda, et mitte sattuda mõne koalitsioonierakonna või peaministri pahameele ohvriks. Katsusin alati lähtuda põhimõttest, et riigisekretär annab valitsuse õigusaktidel kaasalkirja, mis garanteerib selle õigusliku ja tehnilise korrektsuse. Allkirja ei saa anda ainult selleks, et tagada kodurahu ja vastu tulla mõnele päevapoliitilisele soovile. Elu ise tõestas seda, et vähemagi Riigikantselei lohakuse või "järeleandmise" puhul võis tekkida suur segadus ja pahandus, mida hiljem oli väga raske korda seada. Neid juhtumeid oli õnneks väga vähe, paljuski tänu Riigikantselei õigusloomeosakonna põhjalikule juriidilisele tööle ja ka istungiosakonna nõudlikusele ja tugevale administratiivsele oskusele.

Riigisekretär peab oma töös tegelema ka majandusega. Mu esimeseks ülesandeks Riigikantseleis oli nõukogudeaegse pärandi, autobaasi likvideerimine. Lõpuks said "Tšaikad" oksjonil maha müüdnud ja majandusosakonna transpordibüroo sai kaasagsetes oludes tööle hakata.

Teine väga omapärane majandusülesanne oli kolimine Toompea lossist Stenbocki majja. Märtsis 1999 oli Stenbocki majas siseviimistlus veel tege mata ja suuri vaevu sai hoone alumisele korrusele siseneda. Kui lõpuks kolimine 2000. aasta suvel teoks sai, olid eelnenud lõputud vaidlused ehitajaga, sisekujundajatega, kunstiajaloolastega ja muinsuskaitseametiga. Meil tuli Riigikantselei

peadirektori Tiit Lajaga ning majandusosakonnaga arvestada vastandlike huvidega, muidugi ka eelarvega ja üldsuse arvamusega. Lõpptulemusega võib igati rahule jääda. Julgen väita, et Stenbocki maja on üks Tallinna ilusamini restaureeritud hooneid, mis on ka funktsionaalne ja ühendab endas nii moodsat Eestit kuid ka ajaloolisi väärtusi.

Stenbocki majja, eriti peaministri esindusruumidesse oli vaja leida esinduslikke Eesti kunstnike töid. Kuna eelarves ei olnud raha kunsti ostmiseks, otsustasime selle kunstimuuseumist rentida. Läbi huumoriprisma meenus, kuidas ma koos Mart Kalmuga, kes lahkelt nõustus abistama kunstiteoste väljavalimisel, külastasin ühte kunstimuuseumi, selleks et selgitada, kas me saaksime mõned teosed rentida. Meid juhutati tuppa, kus olid eriti inetud nõukogude realismi kõrgperioodi teosed. Kui me protestisime ja soovisime midagi muud näha, teatati meile, et "koodanlikust perioodist" pärit teoseid ei ole rentimiseks ette nähtud. Siiski võin rahuloluga nentida, et praegu kaunistavad Stenbocki maja seinu silmapaistvamate eesti ja baltisaksa kunstnike teosed. Samuti võib Riigivanemate saalis näha enamiku ennesõjaaegsete riigivanemate portreesid, mida on maalinud Enn Põldroos ja Tiit Pääsuke.

Stenbocki maja 3. korruse nõupidamiste saalis, kus toimuvad ka valitsuse informaalsed kabinetinõupidamised, seisab Karl Terrase büst. See on Sannamehe töö, mis on säilinud tänu julgetele inimestele, kes seda okupatsiooniaastate jooksul peidus hoidsid. Terrase kõrval raamaturiiulis on tema raamatukogust pärit raamatud. Valitsuse nõupidamistel riputas peaminister vahetevahel oma pintsaku Terrase õlgadele ja kauaaegne riigisekretär oli taas kaasatud valitsuse asjadesse.

Üheks olulisemaks ettevõtmiseks võib kahtlemata lugeda ametnike foorumi sündi. Kui mälu ei peta, said foorumid alguse, kui personaliosakonna juhataja Viire Rannasoo ja tollane Eesti Haldusjuhtimise Instituudi juhataja Ülle Purga avaldasid peadirektor Tiit Lajale soovi korraldada väiksem seminar, kus räägitakse ametnikele aktuaalsetel teemadel. Tollane peadirektor tahtis alati asju suurejooneliselt ette võtta ja nõnda sündiski iga-aastane riigiametnike foorumi traditsioon "Vanemuises" Tartus. Aastatega on see kujunenud ametnikele loomulikuks kogunemiskohaks, kus esinevad peaminister, ministrid, erasektori esindajad ja muidugi ka ametnikud ise. Kindlasti oli üks meeldejäävamaid hetki see, kui tollane peaminister Kallas esines ettekandega, milles ta esitas teooria, et Eestis tuleks ära kao-

tada peaministri amet. Üritusel ei puudunud ka seltskondlik pool, mis tavaliselt lõppes "Püssirohukeldris".

Läinud aastatest tõuseb esile ka elektroonilise Riigi Teataja käivitamine. Riigikogu oli Riigi Teataja seadusega andnud ette tähtaja, millal elektrooniline Riigi Teataja pidi tööle hakkama. Meil Riigikantseleis tuli see töö lihtsalt ära teha. Meenuvad lõputud ja ägedad nõupidamised, millest võtsid osa Riigi Teataja direktor Marika Seppius ja direktori asetäitja Külli Koit, õigusloomeosakonna juhataja Jüri Heinla ja infoosakonna juhataja Ülle Laur. Mitu kuud arutasime, milline see e-Riigi Teataja õieti olema peaks, kuna ma muutusin vägagi murelikuks, kuna tähtaeg lähenes. Kuid tänu kolleegide professionaalsusele läks Riigi Teataja andmebaas tööle õigeaegselt ja täpselt.

Võib-olla kõige südamelähedasemad paigad Riigikantselei haldusalas olid mulle arhiivid. Külastasin kõiki Eesti arhiive, kaasa arvatud kõiki maa-arhiive. Pidasime koos Riigikantseleis arhiivide eest vastutava Helge Porilaga, riigiarhiivaar Priit Pirsko ja Riigiarhiivi direktori Marge Tiidusega pikki arutelusid Rahvusarhiivi struktuurist, dokumendihaldusest ja arhiivide arengukavadest. Tänu neile toimib Rahvusarhiiv kaasaegse valitsusasutusena ja eriti teeb rõõmu, et viimaste aastate investeeringud moodsatesse arhiiviruumidesse on olnud suured. Valminud on uued hoidlad Tartus ja Tallinnas ning uued maaarhiivid Valgas ja Rakveres. Kindlasti oli kordi, kui minu amatöörlik ja kirglik huvi arhiivinduse vastu võis riigiarhiivaarile koormaks olla.

Mälestustes on Riigikantseleis oldud aeg põnev, töörohke ja vastutusrikas. Suurim tänu kuulub mõistagi nõunikele ja peadirektorile, kellela ma poleks päevagi toime tulnud. Nemad suutsid ära hoida suuri lollusi, õigel ajal sisendada mulle julgust ja tahtmist edasiminekuks, tõsta tuju, vahetevahel ka tülitsema, kuid eelkõige olla lojaalsed. Siin paaril leheküljel kirjapandu on mõistagi mälestusküllud ega anna ülevaadet tööst Riigikantseleis. Vahetevahel oli Riigikantseleis väga tõsiseid olukordi, mil ma uskusin, et ma enam terve mõistusega ei välju, kuid nendest jutustan mõni teine kord ja mõnes muus kohas, kui rohkem aega on mööda läinud.

Siin, Portugalis, näen oma koduaknast Atlandi ookeani, mis paistab läbi palmipuude. Ikka ja jälle läheb mõte vaatele Stenbocki majast, üle Snelli tiigi, Soome lahele.

Lissabonis, veebruaris 2004

UUE AJARVAMISE AASTA

MARTEN KOKK
RIIGIKANTSELEI PEADIREKTOR

Inimene mõistab teatavasti aja kulgu sel moel, et jagab selle intervallideks: päeva mõõdab päike, aastat aastaäg. Riigikantselei mõõdab aja kulgemist erinevate peaministrite järgi. Laari ajal sai alguse üks asi, Kallase ajal mõni teine asi — need on meile kõigile väga tuttavad väljendid. Uue ajastu paratamatu algus ehk kord nelja aasta tagant korduv valimiste aasta toob Riigikantselei töötajate jaoks alati kaasa tavalisest tuntuvalt suurema ärevuse.

Kuidas tullakse toime uue ajastu nõudmistega, kas suudetakse aidata uuel valitsusel kiiresti kohaneda, vajalik tööritm saavutada ning tagada otsuste kvaliteet — need on kesksed küsimused. Meie ametnikel tuleb näidata nendel aegadel üles erilist koostöövõimet ja paindlikkust ettetulevate probleemide lahendamisel, seda eriti istungiosakonnal ja õigusloomeosakonnal. Kokkuvõttes see nende struktuuriüksuste ja peaministri büroo koostöös ka enam-vähem õnnestus. Võrrelduna eelmise sarnase valitsuste vahetumise aastaga, kui 1999. aasta märtsis astus ametisse Mart Laari valitsus, on 2003. aasta valitsuse töö statistilised näitajad napilt plussis — valitsus oli esitanud Riigikogule küll ühe eelnõu vähem, vastu oli aga Riigikogu võtnud kaks rohkem. Seega väited sellest, et Partsi valitsus on väga aeglase stardikiirenduse teinud, ei pea tegelikult paika.

Lisaks Juhan Partsi valitsuse ametisse astumisele 10. aprillil tuleb meie organisatsiooni seisukohalt pidada oluliseks uue riigisekretäri ametisse nimetamist augusti alguses. Ka sellest sündmusest algab mõnes mõttes uus ajaarvamine. Riigisekretär Heiki Loot sai Aino Lepikult vastu võtta kõrge arengupotentsiaaliga asutuse, kus töötavad motiveeritud ja heade erialaste oskustega ametnikud. Oluline on ka see, et Riigikantselei töötajate omavaheline läbisaamine on olnud hea. 2003. aastal on meil olnud võimalus töötada elavas organisatsioonis, millele on omane kõrge iseorganiseerumise ja informatsioonivahetamise võime.

Aasta tähtsündmuseks tuleb muidugi lugeda Euroopa Liiduga liitumise rahvahääletust. Riigikantselei Euroopa Liidu infosekretariaadi (ELIS) koordineeriv töö aitas tagada kodanike aktiivse osaluse taasiseseisvunud Eesti Vabariigi ühe kõige olulisema välispoliitilise eesmärgi kin-

nitamisel.

Vahel võivad tähtsündmused varjutada igapäevaseid tegevusi, kuid minu jaoks on kõik valdkonnad Riigikantseleis võrdselt olulised. Soovin kindlasti esile tõsta e-teenuste arendamise jätkamist Riigikantseleis. Näiteks hakati Ametlikke Teadaandeid välja andma ainult elektrooniliselt. Selle tulemusena vähenesid igakuised kulud 600-700 tuhande krooni võrra ja aasta lõikes tähendab see mastaapset kokkuhoidu. Kokkuvõtte on Riigikantseleis oluline põhimõte, kõige rohkem eelarveraha säästeti aasta jooksul transpordi- ja esinduskulude osas.

Pea märkimisväärseks saavutuseks ka näiteks seda, et Riigikantselei majandustegevuse ja raamatupidamise kohta tehti Riigikontrolli aastaaruandes võrreldes ministeeriumidega kõige vähem märkusi. Kui me sellise eesmärgi 2002. aasta alguses endale seadsime, ei uskunud vist keegi, et seda on võimalik nii kiiresti täita.

MOTIVEERIMISE AASTA

Aasta lõpus töötas Riigikantseleis kokku 210 inimest, kellest 166 olid ametnikud ja 44 abiteenistujad. Keskmine vanus oli 37 aastat ja suurim vanusegrupp 21–30-aastased. Naisi töötas Riigikantseleis 119 ja mehi 91.

Kõige olulisem töötajate motiveerituse tõstmise vahend on loomulikult asutuse palgasüsteem. 2003. aasta viimastel kuudel võtsime ette palgasüsteemi sisemise õigluse tagamise. See eeldas kõikide töökohtade objektiivset, ühtse meetodika järgi hindamist. Nüüd järgneb palgasüsteemi täiustamine. Tõenäoliselt ei too see kaasa põhimõttelisi muutusi juba mitmeid aastaid tagasi tulemusjuhtimisele võetud suunas, küll aga hulgaliselt pisemaid sisemisi korrektsioone. Radikaalsemate muutuste jaoks tuleb ära oodata õiguskeskkonna korrastamine, mille tagajärjel me saame loodetavasti 2005. aastal üle minna oma töötajaid ka tegelikult motiveerivale palgasüsteemile.

Lisaks tulemusjuhtimisele läheb 2003. aasta Riigikantselei ajalukku ka aastana, mil hakati esmakordselt rakendada kvaliteedijuhtimise põhimõtteid, kasutades selleks ühtset hindamis-mudelit ehk CAF-i. CAF annab meile hea aluse võrdlemaks organisatsiooni saavutusi tervikuna erinevate aastate lõikes. Euroopa Haldusjuhti-

Heiki Loot (riigisekretär alates 2003), Ülo Kaevats (riigisekretär 1992-1995), Aino Lepik von Wirén (riigisekretär 1999-2003) ja Uno Veering (riigisekretär 1995-1999) valitsuse istungitesaalis Stenbocki majas Riigikantselei 85. aastapäeval, 11. novembril 2003.

mise Instituudi vastavat andmebaasi uurides selgus, et teiste Euroopa riikidega võrreldes on Eestis ühe inimese kohta kõige rohkem seda mudelit rakendatud, mis on kahtlemata tähelepanuväärne saavutus.

MEENUTUSTE JA UUTE VÄLJAKUTSETE AASTA

Positiivsena, ehkki pisut nukra alatooniga, läheb kindlasti ajalukku ka Riigikantselei 85. sünnipäeva tähistamine. 11. novembril 2003.a möödus 85 aastat päevast, kui täidesaatva riigivõimuna alustas tegevust Ajutine Valitsus ning selle juurde loodi Ajutise Valitsuse kantselei. Selle päeva tähistamiseks asetas peaminister Juhan Parts koos endiste valitsusjuhtidega lilled kommunistliku terrori tagajärjel hukkunud valitsusliikmete mälestustahvli juurde Stenbocki maja fassaadil ning avas Riigivanemate saalis Jaan Teemanti portree.

2003. aastast jääb meelde ka suurepäraselt korraldatud ja meedias positiivset tähelepanu pälvinud Stenbocki maja õuekontsertide sari. Esimest korda sai sel aastal muusikat kuulata ka talvel, ehkki Lydia Rahula juhatavat poistekoor kippus jõulukontserdil suisa lumetuisku mattuma. Kokkuvõttes tundub, et Riigikantselei on suut-

nud vastata meile 2003. aastal esitatud väljakutsetele. Tulevaste aastate väljakutseid on võimalik adekvaatselt vastu võtta ainult siis, kui meil on selge siht silme ees ka pikemaks ajaks. 2003. aasta lõpul algatati Riigikantselei pikemaajalise arengustrateegia koostamine. Kui me seni oleme poliitilistes fluktuatsioonides keskkonna tõttu piirdunud aastase tegevuse planeerimisega, siis nüüd peaks valmis saama vähemalt kolme aasta arengukava. Planeerimiskeskonna korrastamine saabki ilmselt olema üks 2004. aasta üks prioriteete terve keskvalitsuse tasandil. Katsume selles valdkonnas eeskujuks olla.

**KOORDINEERIMINE, PLANEERIMINE
JA KOMMUNIKEERIMINE**

RAHVAHÄÄLETUS – AASTA TIPPSÜNDMUS

HANNES RUMM

EUROOPA LIIDU INFOSEKRETARIAADI JUHATAJA 2001–2004

Rahvas pidas 2003. aasta tippsündmuseks Eesti ühinemist Euroopa Liiduga. Uuringufirma Faktum andmetel arvas tuhandest küsitletud inimesest koguni 66%, et 14. septembril toimunud rahvahääletus ning liitumislepingu allakirjutamine Euroopa Liiduga olid Eesti jaoks selle aasta kõige tähtsamad sündmused.

Ent kuidas toimus euroteavituskampaania, mille sajad Eesti professionaalsed turundusspetsialistid valisid aasta 10 parima turundusprojekti sekka?

Kui panime Euroopa Liidu infosekretariaadis (ELIS) aasta lõpus kokku nimekirja nendest inimestest, kellega olime aasta vältel isiklikult suhelnud ning koostööd teinud, oli ses loetelus 450 nime. Valitsuse ja Riigikogu liikmed, ministriumide, maavalitsuste, omavalitsuste töötajad, kultuuritegelased ja teadlased, erettevõtete juhid ja mittetulundusühenduste esindajad, ajakirjanikud, reklaami- ja suhtekorraldusspetsid, Eesti ja välisriikide diplomaadid, kolleegid naaberriikidest.

Seetõttu olen veendunud, et eduka kampaania vundament oli tõhus ja mitmetasandiline koostöö. See koostöö tugines kampaaniat teinud inimeste paindlikule mõtlemisele ning üllatavalt suurele koostöötahtele meie kõigi partnerite poolt. Kuna koostöösuundi ja -tasandeid oli seejuures tõesti väga palju, kirjeldan ruumipuudusel vaid kõige olulisemaid või originaalsemaid neist.

KÕIGE SUUREM KOOSTÖÖPROJEKT

Rahvahääletus toimus kõigest viis kuud pärast Res Publica, Reformierakonna ja Rahvaliidu valitsuse ametisse astumist. See tähendas, et paljudel tipp-poliitikutel tuli uues ametis kohe esimese asjana tegelda eurokampaaniaga. Õnneks tulid nad oma tööga igati hästi toime. Samas

tähendas valitsusevahetus aprillis seda, et ka ELIS pidi paljude tegevuste kavandamisel ootama viimse hetkeni, et arvestada kampaania läbi viimisel uue valitsuse soovidega.

Euroteavituskampaania õnnestumisel oli oluline, et selle eest jagasid vastutust ning selle õnnestumise nimel tegid tihedat koostööd president Arnold Rüütel, peaminister Juhan Parts ning Riigikogu esimees Ene Ergma. Kolme tähtsaima põhiseadusliku institutsiooni esindajad kohtusid rahvahääletuse-eelsel poolaastal kampaania arengute jälgimiseks ning koostöö kavandamiseks kord kuus. See koostöö oli hädavajalik juba põhjusel, et tipp-poliitikute toetajaskond on suuresti erinev. Nii jõuti mõistliku tööjaotuseni, kus president Rüütel külastas rahvahääletuse eel kõiki lõunapiiri äärde jäävaid maakondi ning Ida-Virumaad, peaminister Juhan Parts sõitis aga läbi üle 20 linna.

Tihedat koostööd tehti ka väliskülaliste visiitide kavandamisel. Riigijuhid soovisid viia oma väliskülalisi võimalikult palju Tallinnast välja, et võimendada oma eurosõnumit seal. Ettearvatult pälvisidki väliskülalised suuremat tähelepanu just väljaspool pealinnu. Väga suurt publikuhuvi äratasid näiteks peaminister Juhan Partsi esinemised koos Läti kolleegiga Pärnus ning koos Taani kolleegiga Rakveres. President Rüütel seevastu külastas Läti kolleegi kutsel Põhja-Lätimaad ning võõrustas Vaira-Vike Freibergat omakorda Viljandimaal.

Ametnikest loodi 7-liikmeline töörühm, kuhu kuulusid peaministri esindajana Kristi Liiva, presidendi esindajana Erki Holmberg, Riigikogu esimehe esindajana Tõnu Kaljumäe, Hannes Rumm ELIS-est, Katrin Jaakson Rahandusministeeriumist, Alar Streimann Välisministeeriumist ning Henrik Hololei Riigikantselei ELI

Miks hääletasite Euroopa Liiduga ühinemise poolt?		Miks hääletasite Euroopa Liiduga ühinemise vastu?	
noortel parem, lastega peredel parem	22%	elu läheb raskemaks, hinnad tõusevad	26%
parem elu, elatustase tõuseb	16%	iseseisvuse kadumine	11%
Eesti ei saa üksi hakkama	11%	ei tohi rutata, Eesti ei ole valmis	11%
kiirem areng	11%	pole kasulik	10%
see on paratamatus	8%	lihtsalt ei meeldi, ei usalda ELi	5%

Allikas: Emor, septembri teine pool – oktoobri algus 2003

sekretariaadist. See väike tiim käis suvi läbi igal nädalal koos, osales teavituskampaania kavandamisel ning partneritega töö koordineerimisel. Suur tänu siinkohal veel kord Kristi Liivale ja Erki Holmbergile, kes töörühmas kõige suurema panuse andsid ning tagasid väga tiheda ja tõhusa koostöö peaministri ning presidendiga!

KAKS ERINEVAT EESMÄRKI, KAKS TÖÖSUUNDA

Riigijuhid otsustasid, et teavituskampaanial on kaks eesmärki: esiteks tuua võimalikult palju inimesi rahvahääletusele. Teiseks — saavutada jaa-tav hääletustulemus. Esimese eesmärgi saavutamiseks kasutati eelkõige klassikalise reklaamikampaania vahendeid (teostajad Adell Saatchi & Saatchi ning Media House). Reklaamikampaania ülesanne oli teavitada inimesi rahvahääletuse toimumisest ning motiveerida neid hääletusel osalema, kuid mitte öelda neile õiget vastust ette. Sellise lähenemisega erines Eesti enamikust kaheksast riigist, kus 2003. aastal samuti eurohääletused toimusid. Eestis lähtuti valiku tegemisel Põhjamaade kogemusest, kus 1994. aastal toimunud rahvahääletuste eel ei kasutatud samuti jah-kampaaniaks maksumaksja raha sel põhjusel, et maksumaksjate seas on ka eurovasta-seid. Seega polnud aus kasutada nende raha nende veendumuste vastaselt.

Teise eesmärgi nimel tegutsesid tipp-poliitikud ise väga tõhusalt kohtumistel valijatega ning kõigis oma esinemistes ajakirjanduses.

Lisaks püüti jah-kampaaniat tegema innustada võimalikult palju valitsusväliseid organisatsioone. See kava õnnestus päris hästi, sest oma suurimate või väiksemate jah-kampaaniatega tulid

välja Kaubandus-Tööstuskoda, Res Publica, Reformierakond, Eesti Euroopa Liikumine ja veel mitmed tegijad. Tõhus koostöö toimus ka Euroopa Komisjoni delegatsiooniga Eestis, sest nemadki viisid mullu läbi oma suure teavituskampaania.

Oma toetust ühinemisele ELiga avaldas rahvahääletuse päevaks üle 30 erineva organisatsiooni, nende seas näiteks Kaubandus-Tööstuskoda, Ametiühingute Keskliit ning TALO, Eesti Evangeelne Luterlik Kirik jpt. Ühinemise vastaseid avaldusi kogunes 7 ning mõjukaid organisatsioone nende seas polnud. Selline valik — toetumine valitsusväliste organisatsioonidele ning mitte ühe suure keskse kampaania tegemine — ei näidanud kindlasti Eesti valitsuse või riigi nõrkust, vaid meie ühiskonna tugevust.

Eesti eripäraks oli ka see, et valitsus tagas Riigikantselei eelarvest rahalise seemne, veidi üle poole miljoni krooni, ka euroeitajatele.

KOOSTÖÖ ERAKONDADE NING ETTEVÕTETEGA

Tavaliselt on ametnike jaoks tabu suhtlemine erakondadega. Eurokampaania oli ses osas taas erandiks. Kampaania käivitumisel põhjustas suuri ebameeldivusi mõne valitsuspartei tipp-poliitiku terav kriitika, mis enamasti tulenes infomüürist. Seetõttu oli vaja tagada võimalikult tihe infovahetus ning koostöö valitsusparteidega. Nii kaasasime juba kampaania ajal ametnike töörühma ka valitsusliidu kõigi kolme osapoole esindajad. Hoolimata suvepuhkustest saime endale meeldivad koostööpartnerid erakondade peasekretäride, kampaaniajuhtide ning avalike suhete juhtide näol.

Eurokampaania efektiivsuse suurendamiseks ot-sisime koostööd eraettevõtetega. Väga suureks abiks olid nende kontaktide loomisel ja hoidmisel suhtekorraldusfirma Hill & Knowlton inimesed. Ettevõtete kommunikatsioonikanalite kasutamine võimaldas meil viia oma sõnumi tasuta suure hulga inimesteni. Näiteks Hansapanga sularahaautomaatides ja Hanzanetis nägi rahvahääletusel osalema kutsuvat reklaami nädala vältel ligi 200 000 inimest, hinnakirja järgselt tulnuks sellise reklaami eest maksta 170 000 krooni.

Kui me püüdsime tagantjärele hinnata nende kontaktide arvu, mida tänu koostööle suurettevõtetega saavutasime, siis osutus see puhuti võimalikuks. Sel lihtsal põhjusel, et tavaliselt selliseid teenuseid raha eest ei müüdag, neid kasutatakse

ainult oma turundustegevuses. Näiteks Eesti Statoil jagas 42 teenindusjaamas tasuta rahvahääletuse kleebiseid (ligi 50 000) ning lendlehti (11 000), samuti pani üles reklaamplakadid, mille kontaktide arvuks hinnati 400 000. "Kasutatud reklaamikanalite maksumust on väga keeruline välja tuua, kuna Statoil otseselt ei müü reklaamipinda teenindusjaamades. Antud koostööprojekt oli unikaalne juhtum ning usutavasti suutsime teile pakkuda vahetatut kontakti meie klientidega," kommenteeris firma esindaja.

Koostöökogemus ettevõtetele oli julgustav. Seepärast soovitan kõigil avalikus sektoris tegutsevatel inimestel otsida oma kommunikatsiooniprogramme kavandades koostööd eraettevõtetele. Paljud neist — meie kogemuse põhjal Hansapank, Ühispank, Nordea, Eesti Telefon, EMT, Eesti Post, Statoil, Selver, Piletipunkt, Eesti Energia, Kalev, Radiolinja ja Sebe — on kindlasti ühiskondlikult vastutustundlikud ning koostööks avatud.

Mõne sõnaga ka suurematest üksikprojektidest.

RENE VILBRE FILLERID

Kuigi mis tahes poliitilise reklaami suhtuvad nii valijad kui ajakirjandus tavaliselt eitavalt, õnnestus meil võita nende heakskiit eelkõige Rene Vilbre valmistatud lühifilmide ehk filleritega. Sõimata said need klipid vaid 2–3 artiklis, muidu oli meedia vastuvõtt vägagi toetav.

Fillerid olid ebataoliselt pikad, kuni pooleteistminutilised humoorikad lühifilmid, mis seostasid Eestit viie euroliidu rahvaga. Eurovisiooni lauluvõistluse vaheklippidega kuulsaks saanud Vilbrel õnnestus ka nüüd vaatajaid naerutada

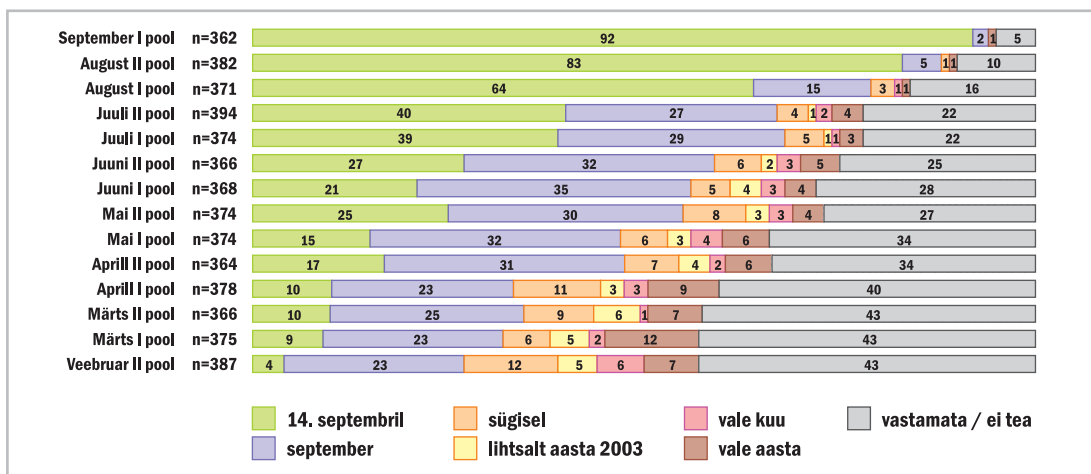
ning muuta riiklikult tähtis sündmus inimlikult mõistetavaks.

Sageli tekkis ajakirjanikel küsimus — miks oli üldse vaja rahvahääletuse eel maksumaksja raha raisata, kõik inimesed teadsid ju niigi, et tuleb jälle valima minna. Selle arusaama ekslikkust tõestab ilmekalt allpool toodud infograafik, millelt nähtub, et alles pärast tõhusa reklaamikampaania käivitumist said sajad tuhanded inimesed teada rahvahääletuse toimumise päeva. Nende hääletajateni ei ole võimalik jõuda pelgalt ajakirjanduse vahendusel, sest nende meediatarbimisharjumused on selleks liiga piiratud. See on teadmine, millega tuleb arvestada kommunikatsioonispetsialistidel, kes tulevikus kavandavad avaliku sektori teavitusprogramme.

Vilbre filleritega jõudsime augustis nelja nädala vältel 93 protsendini reklaamide sihtrühmast ehk valimisealistest eestlastest. Fillerite esitamise hinnakirjajärgne maksumus oluaks 2,6 miljonit krooni, meil õnnestus neid Kanal 2-s ja TV3-s näidata 15-kordse allahindlusega. Seda põhjusel, et klipid olid eetris augustis, mil telereklaamihooaeg polnud veel alanud ning telejaamadel oli vaja niikuinii täita saadetevahelist aega. ETV näitas fillereid tasuta. Meeldiv oli muidugi ka see, et fillerid ning veel mitmed kallid telesaated õnnestus meil valmistada ELi maksumaksja raha eest.

OTSEPOSTITUSAJAKIRI EESTI OTSUS

Üldiselt suhtuvad inimesed vähemalt suuremates linnades otsepostitusse väga tõrjuvalt. ELIS kasutas siiski rahva teavitamisel ning koguni kahel korral väga suuremahulisi otsepostitusprojekte. Mõistsime, et väga tugevasti kujundab

Millal Teie arvates toimub Eesti ühinemist Euroopa Liiduga otsustav rahvahääletus? (% valimisealistest kodanikest)
Allikas: Emor, september 2003

inimeste hoiakuid ELiga ühinemise suhtes see, millise tulemusega lõpevad nende arvates liitumisläbirääkimised. Seepärast üllitasime kõigest kaks nädalat pärast liitumisläbirääkimiste lõppu 2002. aasta detsembris nii eesti kui vene keeles otsepostitusajakirja Eesti Otsus. Tutvustasime selles ajakirjas 20 leheküljel läbirääkimiste kõige olulisemaid valdkondi ja tulemusi ning viitasime allikatele, kust hankida lisainformatsiooni.

Jaanuaris 2003 testisime uuringufirma Emor abiga, kuidas inimesed otsepostitusajakirja suhtusid. Tulemused olid päris head: ajakiri oli jõudnud 71 protsendini küsitletud inimestest. 62 protsendi valimisealistest kodanikest pidas sellise ajakirja vahendusel info pakkumist vajalikuks.

Seetõttu otsustasime otsepostitust korrata ka vahe-tult rahvahääletuse eel. Eelmise korra vigadest õppides olime nüüd inimesekesksemad, st püüdsime teemasid kirjeldada olemuslugudes tuntud avaliku elu tegelaste vahendusel. Eesti Otsuse teise numbriga sõnum oli rahvahääletuse vahetust lähedust arvestades vähem konkreetset infot pakkuv, pigem emotsionaalseid hirme vaigistav.

Eesti Otsuse tegemine maksis 1,4 miljonit krooni, sellest 400 000 krooni õnnestus tasuta Phare projekti raames ELi maksumaksja taskust. Ent teisalt oli ühe ajakirja numbriga hind koos kojutoimetamisega kõigest 2,9 krooni, mis muutis otsepostituse päris efektiivseks teavitustahendiks.

AVALIK ARVAMUS

Miks toetas 67% Eesti kodanikest septembris ühinemist Euroopa Liiduga ning 33% oli selle vastu? Avalikkuse hoiakuid muudavad tugevasti päevakajalised sündmused — näiteks vähendavad suured poliitilised skandaalid nii valitsuse kui ka ELi toetust. Ent need mõjud on lühiajalised. Samas on ka pikemaajalisemalt püsivaid tegureid, mis mõjutavad inimeste hoiakuid nii ELi kui ka teiste oluliste ühiskondlike protsesside suhtes.

2002. aasta lõpus võrdlesid Emori sotsioloogid eestlaste väärtushinnanguid mitmete teiste Euroopa rahvaste väärtushinnangutega. Ühe kõige olulisema erinevusena töid uurijad välja selle, et Eesti inimeste mõtted käivad "läbi raha filtri". "Raha teema muutub Eesti inimese jaoks seda aktuaalsemaks, mida enam see teda isiklikult puudutab," tõdes Emori analüüs.

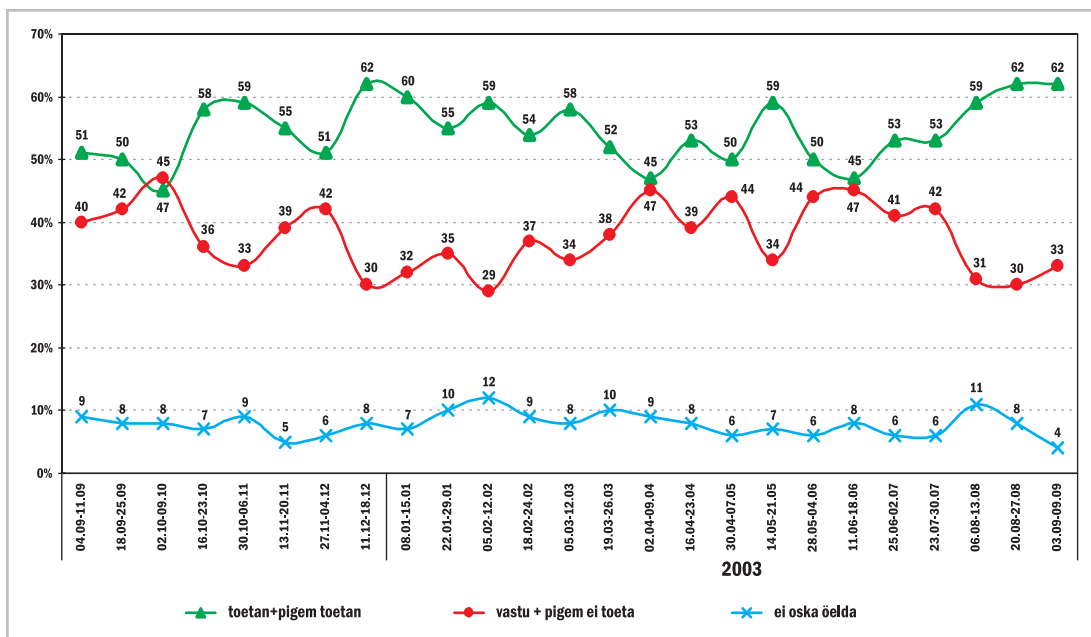
Emor vaatles eraldi Euroopa Liidu toetajaid, vastaseid ning kõhklejaid. Toetajad olid kõige avatumad ja ühiskondlikumalt mõtlevad. Vastased väärtustasid kõige rohkem rahvuslikku identiteeti. Kõhklejate puhul oli kõige tähtsam isiklik kasu ja kahju. See teadmine kujundas paljuski jah-leeri retoorikat.

Rahvahääletusel kaldusid kõhklejad valdavalt jah-leeri, kuna jaatajad kasutasid oma kampaanias just majanduslikke argumente. Ei-leer soovisid vales taktika, rõhudes eelkõige iseseisvuse kaotamisele ning olematule vastuolule põhiseadusega. Veendunud eitajad jagasid seda seisukohta niikuinii, aga kõhklejate jaoks ei olnud sel mingit mõju.

Eurojaatajad suutsid kampaania käigus kõhkleva hoiakuga inimesi veenda ka selles, et ei pea paika üliemotsionaalne loosung "ühest liidust tulime, teise läheme". Veel aprillis nimetas 16% eurovastastest eitamise põhjusena seda loosungit, pärast rahvahääletust nimetas aga vaid 1% seda oma vastuhääle põhjusena. Ilmselt toimus siin tõhusalt tunnustatud jaatajate kinnitus, et ELiga ühinemine mitte ei nõrgesta, vaid kindlustab Eesti omariiklust.

Kuna inimeste väärtushinnangud on püsivad, tasub eurokampaania kogemuse põhjal nendega tutvuda ning neid arvestada kõigil avaliku sektori esindajatel, kes püüavad läbi viia uuendusi või avalikkuselt oma tegevusele toetust ootavad.

Suhtumine ühinemisse Euroopa Liiduga (% valimisealistest kodanikest)
Allikas: Emor, september 2003

MIKS ON VAJA EUROTEAVITUST JÄTKATA?

Muidugi mitte selle pärast, et kõigis senistes liikmesriikides on see niimoodi tavaks. Vajadus euroteavituse järele tuleneb sellest, et mida paremad on eestlaste teadmised EList, seda tugevam on nende toetus EL-liikmelisusele. Ja mida tugevam on avalikkuse toetus meie EL-liikmelisusele, seda tõhusamalt saavad Eesti esindajad euroliidus meie huve kaitsta. Hea näite saab siin tuua meie lähinaabrite juurest — Soome europolitiika on olnud palju edukam kui Rootsil. Sel lihtsal põhjusel, et soomlaste toetus eurolõimumisele on olnud suurem ning nende poliitikutel ja ametnikel on olnud Brüsselis tugevam seljata-gune. Rootsi esindajad on seevastu hoidnud ELis pigem madalat profiili, sest sisepoliitiliselt on eurolõimumine olnud ebapopulaarne ning seetõttu pole Rootsil õnnestunud EL-liikmelisust nii hästi oma ühiskonna huvides ära kasutada.

Rahvahääletuse eel tekkis Eestis unikaalne üksmeel, sest liitumist toetas peaaegu kogu ühiskonna eliit ning valdav enamus valijaist. Pärast liitumist on nii suurt üksmeelt säilitada võimatu, sest näiteks erinevate euromeelsete erakondade europolitiika on loomulikult suuresti erinev. Ent mida suurem on Eesti europolitiikas ühisosa, seda rohkem tulu tõuseb meie EL-liikmelisusest. Jõudu kõigile selle ühisosa loomisel ja hoidmisel!

VABARIIGI VALITSUSE TÖÖST 2003. AASTAL

AIVAR RAHNO,
ISTUNGIOSEKONNA JUHATAJA
ÜLLE AASKIVI,
VALITSUSE NÕUNIK

Vabariigi Valitsuse tööd 2003. aastal mõjutasid enim märtsis toimunud Riigikogu valimised ning uue valitsuse ametisse astumine aprillis. 8. aprillil 2003.a toimus peaminister Siim Kallase juhitud Vabariigi Valitsuse viimane istung. 15. aprillil 2003.a pidas oma esimese istungi peaminister Juhan Partsi juhitud valitsus.

VALITSUSE TÖÖ ARVULISED NÄITAJAD

Vabariigi Valitsus otsustab tema pädevuses olevaid küsimusi istungil. Kuni 26. augustini 2003. a toimusid korralised istungid igal teisipäeval, alates 4. septembrist 2003. a igal neljapäeval algusega kell 10.00. Täoline muudatus valitsuse töökorralduses oli ajendatud vajadusest hõlbustada ministritel osalemist Euroopa Liidu Nõukogu istungitel, mis toimuvad üldjuhul nädala esimesel poolel. Ministeriumide kantslerite nõupidamised, mis varem toimusid igal neljapäeval, leiavad alates septembrist aset igal esmaspäeval algusega kell 15.00.

2003. aastal toimus kokku 55 Vabariigi Valitsuse istungit. Kokku arutas valitsus oma istungitel 1314 päevakorrapunkti. Istungitele valmistati ette 1646 materjalipaketti, millest 1222 alusel võeti vastu kas Vabariigi Valitsuse määrus või korraldus.

Kehtestati 354 valitsuse määrust, neist kõige enam Põllumajandusministeeriumi, Rahandusministeeriumi ning Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumi poolt ettevalmistatud eel- nõude alusel.

Kehtestati 868 valitsuse korraldust, sealhulgas:

- 17 korraldust riigivara tasuta üleandmise kohta,
- 11 korraldust riigimaa hoonestusõigusega koormamiseks nõusoleku andmise kohta,
- 34 korraldust maa munitsipaalomandisse andmise ja
- 5 korraldust maa munitsipaalomandisse taotlemise kohta,
- 29 korraldust Eesti kodakondsuse andmise,
- 16 korraldust Eesti kodakondsuse andmisest keeldumise ja
- 10 korraldust Eesti kodakondsusest vabastamise kohta,
- 33 korraldust alalise elamisloa andmise kohta,

- 3 korraldust tähtajalise elamisloa andmise kohta,
- 91 korraldust valitsuse reservist või omandireformi reservfondist raha eraldamise kohta,
- 7 korraldust tagatisreservist raha eraldamise kohta.

Valitsuse korraldustega kinnitati järgmised tegevuskavad ja programmid:

- 6. mai 2003. a korraldusega nr 267-k kinnitati aastateks 2000–2007 koostatud riikliku programmi "Eesti NATURA 2000" II etapi (2003–2007) tegevuskava,
- 24. septembri 2003. a korraldusega nr 590-k kiideti heaks riiklike investeeringute programm aastateks 2004–2007, mida Haridus- ja Teadusministeeriumi osas muudeti Vabariigi Valitsuse 23. oktoobri 2003. a korraldusega nr 696-k,
- 4. detsembri 2003. a korraldusega nr 804-k kinnitati riiklik tuberkuloositorje programm aastateks 2004–2007,
- 24. detsembri 2003. a korraldusega nr 865-k kinnitati riiklik programm "Humanitaar- ja loodusteaduslikud kogud" ja sama päeva korraldusega nr 866-k riiklik programm "Eesti keel ja rahvuslik mälu (2004–2008)".

Valitsus andis seisukoha 94 Riigikogu fraktsioonide, komisjonide või liikmete algatatud seaduseelnõu ja Riigikogu otsuse eelnõu kohta.

Valitsuskabineti nõupidamised — töö nõupidamised, kus valitsuse liikmed arutavad mittemformaalses õhkkonnas mitmesuguseid olulisi valitsuse tööga seotud teemasid — toimuvad üldjuhul Stenbocki majas valitsuse istungite päeval algusega kell 16.00. 2003. aastal toimus 39 valitsuskabineti nõupidamist, millel arutati kokku 322 päevakorrapunkti. Lisaks Stenbocki majale toimusid kabinetinõupidamised väljasõitadena 5. augustil Haapsalus, 26. augustil Paides ning 11. septembril Põltsamaal.

Täpsemad arvandmed valitsuse 2003. aasta töö kohta on toodud alljärgnevas tabelis.

	Kokku	Sealhulgas		
		Peaminister Siim Kallase juhitud valitsus	Peaminister Juhan Partsi juhitud valitsus	
Valitsuse istungid	55	17	38	
Päevakorrapunktid	1314	363	951	
Materjalipaketid	1646	468	1178	
Kehtestatud määrused	354	118	236	
Sealhulgas (ministeeriumide valitsemisalade kaupa):				
<i>Haridus- ja Teadusministeerium</i>	24	10	14	
<i>Justiitsministeerium</i>	15	4	11	
<i>Kaitseministeerium</i>	17	6	11	
<i>Keskkonnaministeerium</i>	40	11	29	
<i>Kultuuriministeerium</i>	9	3	6	
<i>Majandus- ja Kommunikatsiooniministeerium</i>	46	10	36	
<i>Põllumajandusministeerium</i>	62	21	41	
<i>Rahandusministeerium</i>	52	20	32	
<i>Siseministeerium</i>	37	17	20	
<i>Sotsiaalministeerium</i>	37	12	25	
<i>Välisministeerium</i>	15	4	11	
Kehtestatud korraldused	868	249	619	
Riigikogule esitatud seaduseelnõusid ja Riigikogu otsuste eelnõusid	124	IX koosseis	X koosseis	95
		12	17	
<i>sh seaduseelnõud</i>		10	16	93
<i>neist tagasi võetud</i>		2	1	1
<i>sh otsuste eelnõud</i>		2	1	2
<i>neist tagasi võetud</i>		1	-	-
Tegevuskavad		-	2	-
Koondaruanded	1	-		1
Valitsuse poolt Riigikogu fraktsioonide, komisjonide või liikmete algatatud seaduseelnõude ja Riigikogu otsuste eelnõude kohta antud seisukohad	94	26		68
Valitsuskabineti nõupidamised	39	10		29
Valitsuskabineti nõupidamistel arutatud küsimused	322	81		241

Arvandmed Vabariigi Valitsuse töö kohta 2003. aastal
Allikas: Riigikantselei

Valitsuse kolme viimase aasta tööd iseloomustavad arvanded on toodud alljärgnevas tabelis:

	Riigikogule esitatud eelnõud	Määrused	Korraldused
2001	183	440	856
2002	149	431	874
2003	124	354	868

VABARIIGI VALITSUSE TÖÖPLAANI TÄITMINE

Vastavalt väljakujunenud praktikale on Vabariigi Valitsus kinnitanud korraldusega oma tööplaani 2 korda aastas, üldjuhul igaks poolaastaks. Peaminister Siim Kallase juhitud valitsus kinnitas 2003.a I poolaasta tööplaani 28. jaanuari 2003.a korraldusega nr 54-k. Peaminister Juhan Parts juhitud valitsus kinnitas oma 2003. a mai ja juuni ning II poolaasta tööplaani 30. mai 2003. a korraldusega nr 344-k.

Ülevaade tööplaanide täitmise kohta on antud alljärgnevas tabelis. Võrdlusena on toodud ka kolme eelmise aasta tööplaanide täitmist iseloomustavad arvanded.

menetlusest välja, mõned neist esitatakse nn vana valitsuse poolt vastvalitud parlamendi menetlusse, neist mõned võtab "uus" valitsus omakorda menetlusest tagasi. Lühidalt öeldes — valimiste aasta toob seadusandliku protsessi järjepidevusse teatud segaduse.

Enne Juhan Parts juhitud valitsuse ametisse astumist esitas Siim Kallase juhitud valitsus Riigikogule 31 eelnõu (sh 2 tegevuskava). Omavahel võrrelda on ilmselt kõige praktilisem värskest ametisse astunud valitsuste seadusandlikku initsiatiivi ehk siis valimiste aastate andmeid nn uute valitsuste kohta.

Alljärgnevas tabelis on esitatud 10. aprillil 2003. a ametisse astunud valitsuse seadusandlikku initsiatiivi iseloomustavad andmed võrdluses 1999. aasta kevadel ametisse astunud valitsuse andmetega.

2003. aastal esitas valitsus Riigikogu X koosseisule kokku 112 seaduseelnõu ja otsuse eelnõu (ning 2 tegevuskava), mis on 51,1 % kõigist menetlusse esitatud eelnõudest (1999. aasta vastavad arvud olid 113 ja 49,6%). Üle 50% on see näitaja ulatunud alates 2000 aastast.

	Tööplaanide täitmine	Esitatud seaduseelnõud	Määruste, korralduste ja otsuste eelnõud
2003. a mai, juuni ja II poolaasta (peaminister Juhan Parts valitsus)	54,60%	84 (tööplaanis 171)	165 (tööplaanis 285)
2003. a I poolaasta (peaminister Siim Kallase valitsus)	33,10%	11 (tööplaanis 88)	87 (tööplaanis 208)
2002. a II poolaasta	52,10%	40 (tööplaanis 95)	129 (tööplaanis 229)
2002. a I poolaasta	52,70%	36 (tööplaanis 69)	81 (tööplaanis 153)
2001. a II poolaasta	57%	54 (tööplaanis 112)	170 (tööplaanis 272)
2001. a I poolaasta	61,6 %	54 (tööplaanis 95)	126 (tööplaanis 197)
2000. a II poolaasta	64,40%	72 (tööplaanis 139)	154 (tööplaanis 212)
2000. a I poolaasta	61,50%	67 (tööplaanis 117)	152 (tööplaanis 239)

Vabariigi Valitsuse tööplaanide täitmine 2003. aastal

Allikas: Riigikantselei

VALITSUSE SEADUSANDLIK INITSIAATIIV

2003. aasta oli Riigikogu valimiste ja uue valitsuse töölerakendumise aasta. Riigikogu valimiste aastad on seadusandliku initsiatiivi osas alati erilised, mistõttu ei ole korrektne võrrelda neid aastaid iseloomustavaid arvandeid Riigikogu ja valitsuse n-ö täistööaastate andmetega. Eelmise Riigikogu menetlusse jäänud eelnõud langevad

Kõigist 2003. aastal X Riigikogus vastuvõetud õigusaktidest (kokku 127) moodustasid Valitsuse algatatud aktid 58,3% (1999. a 58,1%).

	1999	2003
Riigikogu menetlusse esitatud eelnõude koguarv	228	219
sh Vabariigi Valitsuse poolt esitatud eelnõusid	113	112
% esitatud eelnõude üldarvust	49,60%	51,10%
Riigikogus vastuvõetud õigusaktide arv	124	127
% menetlusse antud eelnõude arvust	54,40%	58,00%
sh Vabariigi Valitsuse algatatud ja vastuvõetud aktide arv	72	74
% vastuvõetud aktide üldarvust	58,10%	58,30%
Valitsuse seadusandliku initsiatiivi efektiivsus (vastuvõetud aktide % esitatud aktide arvust)	63,70%	66,10%

Riigikogu ja Vabariigi Valitsuse seadusandlik initsiatiiv 1999. ja 2003. aastal

Allikas: Riigikantselei

Olulisematest (ja ka mahukamatest) valitsuse poolt 2003. aastal algatatud ja Riigikogu poolt vastuvõetud seadusandlikest aktidest väärivad loetlemist järgmised:

1. Seadus "2004. aasta riigieelarve"
2. Vanemahüvitise seadus
3. Käibemaksuseadus
4. Struktuuritoetuste seadus
5. Tulumaksuseaduse, sotsiaalmaksuseaduse ja maamaksuseaduse muutmise seadus
6. Ohvriabi seadus
7. Kalandusturu korraldamise seadus
8. Strateegilise kauba seadus
9. Maksuameti ja Tolliameti ühendamise seaduse seonduv seaduste pakett
10. Okupatsioonirežiimide poolt represseeritud isiku seadus
11. Koalitsioonifraktsioonide esitatuna — riiklike peretoetuste seaduse muutmise seadus
12. Konsulaarseadus
13. Õppetoetuste ja õppelaenu seadus
14. Kohanimeseadus
15. Turvaseadus
16. Riikliku pensionikindlustuse seaduse muutmise seadus
17. Seadus "Riigi 2003. aasta lisaelarve"
18. Vabariigi Valitsuse seaduse, ... muutmise seadus (nn abiministrite seadus)
19. Etendusametuse seadus
20. Väetiseseadus
21. Raudteeseadus

STRATEEGILISEST PLANEERIMISEST

RAUL MALMSTEIN
VABARIIGI VALITSUSE ARENDUSNÕUNIK

Riigi juhtimisel tehtavad otsused peavad olema targad ja tasakaalukad. Selleks, et selliseid otsuseid teha, on vaja selgeid eesmärke ja teekaarti eesmärkide täitmiseks. Lähtekohana on oluline ühesuguse arusaamise kujundamine ühiskonna võimalikest arengumudelitest ja arengu liikumapanevatest jõududest.

Elukvaliteedi kasvu eelduseks olevad majanduse, hariduse ja teaduse struktuurimuutused, loodusressursside efektiivne kasutamine, keskkonnanõuandmise parandamine parima võimaliku tehnika rakendamise teel ning ühiskonna sotsiaalse sidususe suurenemine ei toimu üleöö. Eesti peamine väljakutse on tervikliku lähenemise kujundamine pikemaajaliste poliitiliste elluviimiseks ja nende järgimine.

Riigikantselei väljakutse siinjuures on pakkuda tuge ministeeriumidevahelisele koostööle ja selle koordineerituse parandamisele, sotsiaalse partnerluse põhimõtete järjepidevale rakendamisele, valitsuse otsustusprotsessi kvaliteedi parandamisele, riigi finantside paremale juhtimisele ja seeläbi avaliku halduse professionaalsuse üldisele tõstmisele.

Riigikantselei strateegilise ülesande võiks kokku võtta sõnadega "riigi valitsemise parem korraldamine". Selle tarbeks peab Riigikantselei püstita-

ma enesele ja kogu avalikule teenistusele selged eesmärgid ning kirjeldama ka konkreetseid tegevusi, mis on vajalikud nende eesmärkide saavutamiseks.

Strateegiline planeerimine pole enam ammu aastatepikkune töö, mille tulemusena valmib paks plaan, mis lebab direktori kabinetis. Strateegiline planeerimine on dünaamiline protsess ja see seab ka uued väljakutsed Riigikantseleile.

Oma ülesande täitmiseks on Riigikantselei astunud 2003. aastal mitmed konkreetseid sammud. Esiteks, Riigikantselei koordineerimisel loodi valitsuse strateegiadokument "Eesti edu 2014". Teiseks loodi Vabariigi Valitsuse arendusnõuniku ametikoht, et tagada "Eesti edu 2014" rakendumine. Kolmandaks, koordineerimise ja rakendamise monitooringu parendamiseks integreeriti eri valdkondade valitsuse tööplaanid ühtseks tööplaaniks. Neljandaks tehti algust Riigikantselei enda organisatsioonipõhise strateegia ettevalmistamisega viimaks ellu oma missiooni ja ülesandeid.

Riigikantselei on oma esimesed sammud strateegilisel planeerimisel teinud, kuid pikk tee on veel ees.

"Eesti edu 2014" on arengukava, mis võimaldab Eesti inimesel saavutada kõrgema elatustaseme ja parema elukvaliteedi - kokkuvõttes suurema heaolu. "Eesti edu 2014" aitab läbi konkurentsivõimelise majanduse ning teadmispõhise ühiskonna kindlustada Eestile pikaajalise jätkusuutliku ja inimesekeskse sotsiaal-majandusliku arengu. "Eesti edu 2014" koondab – eesmärgistatud tulevikunägemuse ning sidustab selle täitevõimu rolliga poliitika planeerimisel, et luua riigi arengu ühtne kava ja tagada selle kava elluviimine.

Põhieesmärk: Eesti elanike elatustaseme tõus aastaks 2014

Alleesmärgid:

- Kahekordistada 2014. aastaks Eesti sisemajanduse koguprodukt (SKP)
- Suurendada tootlikkust kümne aasta jooksul 80 protsenti
- Suurendada produktiivset tööhõivet 70 protsendini tööealisest elanikkonnast (tuua tööturule juurde ca 75 000 töötajat)
- Saavutada rahvastiku positiivne loomulik iive ning keskmise eluea 10-protsendiline pikenemine
- Vähendada ebavõrdsust ühiskonnas, nii et Gini koefitsient ei erineks Põhjamaade keskmisest rohkem kui 20 protsenti
- Vähendada Eesti reostuskoormust, kasutada taastuvaid loodusressursse (mets, kalavarud) nii, et ei ületataks nende taastootmisvõimet ega ohustataks looduslikku mitmekesisust

Allikas: Vabariigi Valitsuse strateegiadokument "Eesti edu 2014"

EUROLÕIMUMISE AASTA

GERT ANTSU
EUROOPA LIIDU SEKRETARIAADI JUHATAJA

Eesti on juba ligi kaks aastat osalenud Euroopa tuleviku kujundamisel — algselt Euroopa Tulevikukonvendi ja seejärel valitsustevahelise konverentsi töös. 2003. aastat võib aga liialdamata nimetada Eesti eurolõimumise osas pöördeliseks: 16. aprillil kirjutas Eesti alla ühinemislepingule Euroopa Liiduga ja alustas seejärel vaatlejana osalemist Euroopa Liidu otsustusprotsessis. 14. septembril andsid Eesti kodanikud rahvahääletusel oma toetuse seni Euroopa Liidu suunal tehtud tööle. Need muutused tähendavad uusi väljakutseid Eesti riigiaparaadile tervikuna ning loomulikult ka Riigikantselei Euroopa Liidu sekretariaadile, kes osaleb valitsuse Euroopa poliitika koordineerimises.

OSALEMINE EUROOPA LIIDU OTSUSTUSPROTSESSIS

Alates ühinemislepingu allkirjastamisest osaleb Eesti koos teiste liituvate riikidega aktiivse vaatlejana ELi otsustusprotsessis. Eesti ministrid ja ametnikud nii kodumaalt kui Eesti esindusest Brüsselis osalesid kaheksa kuu jooksul mitmel tuhandel kohtumisel. Mõistagi on vajalik sellise ulatusliku töö koordineerimine ning seda ülesannet täidab Riigikantselei EL sekretariaat (ELS).

Esiteks on ELSi ülesandeks toimetada ministriumideni Brüsselist saabuval otsustusprotsessi aluseks olevad dokumendid. 2003. aastal oli üheks keskseks ülesandeks võimalikult kiire ja täpse dokumentide edastamise skeemi väljatöötamine. ELS valmistas koostöös Riigikantselei õigusloomeosakonnaga ette Vabariigi Valitsuse määruse "Dokumentide menetlemise kord", mis jõustus 1. novembril.

ELi dokumendid tulevad meile põhiliselt elektroonilisel kujul, mistõttu läheb vaja elektroonilist dokumendihaldussüsteemi. Koostöös Riigikantselei infosüsteemide ja asjaajamise osakonnaga töötas ELS välja elektroonilise süsteemi, mis võimaldab edastada ELi dokumente ministriumidele ning koguda nende poolt koostatavaid vastuseid.

ELi Nõukogu menetluses olevate dokumentide alusel töötavad ministriumid välja valitsuse seisukohad. Neid seisukohti kaitsevad ministrid ja ametnikud Brüsselis toimuvatel koosolekutel. ELSi ülesanne selles protsessis on jälgida, et need

seisukohad vastaksid valitsuse laiematele sihtidele, pikemaajalistele arengukavadele ja peaministri eelistustele. Samuti on oluline tagada, et kõigis küsimustes oleks valitsusel üks seisukoht, mitte mitu erinevat ametkondlikku nägemust. Ühtse ja riigi huvidele vastava seisukoha saavutamiseks suhtleb ELS aktiivselt ministriumidega, et vältida konflikte ja aidata kaasa valitsusliikmete ja ministriumide üksmeele saavutamisele.

Valitsuse seisukohad Euroopa Liidus kujundab lõplikult Vabariigi Valitsus. 2003. aastal lepitakse kokku, et kõik Eesti seisukohad ELi Nõukogu ministrite kohtumistel peavad saama valitsuse heakskiidu. Pärast kohtumise toimumist teavitab osalenud minister oma kolleege selle tulemustest valitsuse kabinetinõupidamisel. Järgmiseks oluliseks ülesandeks on saavutada, et ministrid tooksid valitsusse arutamiseks olulisi ELi eelnõusid ja Eesti seisukohti nende suhtes juba siis, kui eelnõu üle peavad Brüsselis läbirääkimisi Eesti ametnikud.

2003. aasta juulis jõudis lõpule 16 kuud kestnud Euroopa Tulevikukonvendi töö ja valmis ELi põhiseadusliku lepingu projekt. Eesti valitsuse aseesindajana konvendis koordineeris valitsuse seisukohtade kujundamist Henrik Hololei, keda toetasid ELSi ametnikud. Pärast konvendi töö lõppu tegi ELS koostöös Välisministeeriumiga ettepanekud valitsuse seisukohtadeks Euroopa valitsustevahelisel konverentsil. Ehkki Eesti osalus valitsustevahelisel konverentsil koordineeris Välisministeerium, osales ka ELS aktiivselt Eesti seisukohtade kujundamiseks loodud ministriumidevahelise töögrupi töös.

Riigi kõrgeimal tasemel osalusvormiks ELis on Euroopa Ülemkogu, kus Eestist osaleb peaminister. ELSi rolliks on valmistada koostöös Välisministeeriumi ja teiste ministriumidega ette valitsuse seisukohad ning materjalid peaministrile.

Üheks meie valitsuse peamiseks prioriteediks ELis on kujunenud aktiivne kaasalöömine ELi muutmisel aastaks 2010. maailma kõige konkurentsivõimelisemaks ja teaduspõhisemaks majanduseks (nn Lissaboni protsess). ELS koordineerib selles valdkonnas valitsuse poliitika kujundamist.

Alates 1996. aastast ELSi tähelepanu keskmes olnud riigisisese "kodutöö" järelevalve osatähtsus on küll kahanemas, kuid säilib siiski ühe meie funktsioonina. 2003. aastal alustasime Kõrgemate Ametnike Nõukogu¹ töö ümberkorraldamist — alates septembrist toimuvad selle istungid varasemast poole sagedamini, igal kolmapäeval. KANi ülesanded on liikumas üha enam "kodutöö" korraldamiselt Eesti ELis osalemise koordineerimisele.

Muutunud ülesannete täitmiseks peab loomulikult muutuma ka ELS. Alates 27. oktoobrist asendasime varasema nelja talitusega struktuuri paindlikuma ülesehitusega, kus ELSi pädevuses olevad valdkonnad on jagatud sisekoostöö ning üld- ja välisküsimuste haru vahel. Riigikantselei koosseisu loodi ka valitsuse nõuniku — ELi asjade direktori koht, mida täitis pikki aastaid ELSi juhatanud Henrik Hololei.

KOOLITUS JA UURINGUD

ELi liikmesriigiks olles muutuvad piirjooned "Euroopa" ja "riigisisese" vahel järjest hägusemaks. Igapäevases töös Euroopa Liiduga arvestamise vajadus on muutnud ametnike jaoks Euroopa Liidu alased teadmised ja oskused hädavajalikuks. Aasta jooksul koolitati ELSi tellitud kursustel Euroopa Liiduga seotud teemadel kokku 1203 ministeeriumide ametnikku.

Vaadates tagasi 2003. aastale tuleb kindlasti mainida ELiga liitumise mõjude analüüsi, mida koordineeris EL sekretariaat. 850 000 krooni eest telliti kuus uurimust erinevatel teemadel. Need uurimused võimaldavad kodanikel paremini mõista liitumise mõjusid ning on samas väärtuslikuks abivahendiks ministeeriumidele oma töö paremaks korraldamiseks.

2003. aastal tellitud uurimistööd:

- "Euroopa Komisjoni poolt esitatud ühise põllumajanduspoliitika reformi ettepanekute mõju Eesti põllumajandusele" — teostaja Tartu Ülikool
- "Eesti tööstuse konkurentsivõime Euroopa Liidus — puidutööstusklast" — teostaja Tartu Ülikool
- "Eesti õiguskaitseasutuste koostöö Euroopa Liidu liikmesriikidega piiriülese kuritegevuse tõkestamisel (olukord enne ja pärast liitumist Euroopa Liiduga)" — teostajad TPÜ Rahvusvahelise ja Sotsiaaluuringute Instituut ja Tartu Ülikool
- "Kutseõppeasutuste võrgu korraldamine lähtuvalt regionaalsest spetsialiseerumisest" — teostaja SA Poliitikauuringute Keskus PRAXIS
- "Riikliku koolitustellimuse kavandamine kutsehariduse, rakenduskõrghariduse ja akadeemilise kõrgharidusega spetsialistide koolitamiseks Euroopa Liidu tõukefondide vahendite rakendamisel" — teostaja SA Poliitikauuringute Keskus PRAXIS
- "Euroopa Liidu ühiste pensionieesmärkide mõju Eesti pensionisüsteemile" — teostaja SA Poliitikauuringute Keskus PRAXIS

Euroopa Liidu dokumentide riigisisese menetlemise elektrooniline süsteem

Ülle Laur, Infosüsteemide ja asjaajamise osakonna juhataja

Euroopa Liidu institutsioonide ja asutuste töö korraldamise aluseks on elektroonilised dokumentide edastamise süsteemid. ELi Nõukogu poolt loodud dokumentide edastamise süsteem (*Extranet*) vahendab ministrite nõukogu sekretariaadi kaudu nii ministrite nõukogu kui Euroopa Komisjoni dokumente ka Eestisse. Saabunud dokumentide edastamine ministeeriumidele ning seisukohtade kujundamine Eestis korraldatakse samuti elektroonilises keskkonnas.

Meie infosüsteem võimaldab:

- võtta vastu Euroopa Liidu Nõukogu Peasekretariaadi elektroonilise edastussüsteemi *Extranet* kaudu saabunud dokumente,
- edastada need dokumendid ministeeriumidele ning tagada juurdepääs dokumentidele,
- ministeeriumidel esitada juhendeid, aruandeid jm vastusdokumente,
- jälgida EL dokumentide siseriikliku menetluskäiku,
- teha registreeritud andmete (dokumendi metaandmete) ja dokumendipõhist täistekstiotsingut,
- tagada turvalise juurdepääsu süsteemi andmete muutmiseks.

Infosüsteemi aluseks on Riigikantselei dokumendihaldussüsteem Lotus Domino. Riigikantseleisse saabub iga dokumendi kohta standardiseeritud e-kiri, mis sisaldab dokumenti ja andmeid dokumendi kohta. E-kiri saabub Lotus Notes'i postkasti, kus automaatselt toimub dokumendi ja metaandmete kandmine dokumendiregistrisse. Pärast andmete kontrollimist ja riigisiseste adressaatide lisamist registrisse saadetakse adressaatidele e-kirjaga teade koos lingiga dokumendile. Teate saamisel alustab ministeerium dokumendi menetlemist ning kannab oma seisukoha või juhise infosüsteemi.

2004. aastal on kavas infosüsteemi funktsionaalsust arendada vastavalt kasutajate praktilistele vajadustele, arvestatakse dokumentide menetlemise töömahtu ning ajakriitilisust ning rutiinseid tööprotsesse püütakse võimalusel automatiseerida. Eeldusena soovitakse võimalikult palju ära kasutada juba töötavaid infosüsteeme.

Ajavahemikus maist 2003 jaanuarini 2004 on süsteemis registreeritud dokumentide arv jõudmas 55 000-ni, baasi maht on 7 GB. Andmebaas asub aadressil <http://eurodok.riigikantselei.ee>.

¹ KAN on alates 1996. aastast tegutsev riigiametnike tasemel ELi poliitikat koordineeriv nõukogu, milles on esindaja igast ministeeriumist ning Eesti Pangast

AVALIKU TEENISTUSE ARENDAMINE

RIIGIKANTSELEI TEGEVUS AVALIKU TEENISTUSE ARENDAMISEL

VIIRE RANNASOO,
AVALIKU TEENISTUSE JA PERSONALIOSAKONNA JUHATAJA
ANNIKA ANTON, ANU VAABEL, JANE JÄRVALT, OLIVER VÄÄRTNÕU, TRIIN PRESS,
AVALIKU TEENISTUSE JA PERSONALIOSAKONNA NÕUNIKUD
KAIDO PAABUSK,
AVALIKU TEENISTUSE ARENDUS- JA KOOLITUSKESKUSE DIREKTOR 2003–2004
MONIKA JÕELA,
AVALIKU TEENISTUSE ARENDUS- JA KOOLITUSKESKUSE PERSONALIJUHTIMISE VALDKONNA JUHT

2003. aasta oli Eesti avaliku teenistuse jaoks ootuste aasta. Seoses Riigikogu valimistega langes menetlusest välja uue avaliku teenistuse seaduse eelnõu. Aprillis ametisse astunud valitsus algatas avaliku teenistuse arendamise kontseptsiooni väljatöötamise. Justiitsministeeriumi, Rahandusministeeriumi ja Riigikantselei esindajatest koosnev töörühm seadis põhimõteteks pindlikuma juhtimise, kompetentsemad avalikud teenistujad, rohkem tulemustele orienteeritud motivatsioonisüsteemi ja avaliku teenistuse dereguleerimise.

Riigikantselei jaoks kõige olulisem on avalike teenistujate kompetentsusega seonduv kontseptsiooni osa, mis täpsustab ja laiendab Riigikantselei ülesandeid avaliku teenistuse arendamisel, keskendudes eesmärgi saavutamise seisukohalt olulistele võtmevaldkondadele — avaliku teenistuse (personali)juhtimine ja koolitus:

- personalijuhtimise taseme tõstmise ja ühtlustamise eesmärgil moodustatakse ametiasutuste personalijuhtimist toetav ja avaliku teenistuse arengut suunav koostööorgan — Avaliku Teenistuse Nõukogu,
- arendatakse välja tugev koolitusinstitutsioon ning suurendatakse tsentraalse koolituse osakaalu prioriteetsetes koolitusvaldkondades,
- rakendatakse avaliku teenistuse juhtide arendamise programm, mis võimaldab süsteemselt tegelda juhtide värbamise, arendamise ja karjääri planeerimisega.

Töörühma poolt ettevalmistatud kontseptsiooni projekt on kavas esitada heakskiidu saamiseks Vabariigi Valitsusele ning on mõeldud aluseks uuele avaliku teenistuse seadusele.

2003. aastal jätkusid traditsioonilised tegevused: iga-aastane riigiametnike foorumi ja koostöökonkursi korraldamine, avaliku teenistuse aastaraamatu väljaandmine, avalike teenistujate andmekogu arendamine ning personali- ja koolitusjuhtide koostöö- ja koolitusüritused. Uutest algatustest väärivad äramärkimist avaliku teenistuse juhtide kompetentsimudeli ettevalmistamise algatamine ning ettevalmistused Euroopa Sotsiaalfondi raha kasutamiseks Eesti ametnike haldussuutlikkuse tõstmise eesmärgil.

Oluline muudatus toimus Riigikantselei haldusalas — 1. veebruaril sai senisest Eesti Haldusjuhtimise Instituudist (EHI) Avaliku Teenistuse Arendus- ja Koolituskeskus, lühendatult ATAK. Ümberkorralduste eesmärgiks oli kujundada Riigikantselei kui ametnike koolitust koordineeriva asutuse haldusalas välja avalikule teenistusele suunatud koolitus- ja kompetentsikeskus.

RIIGIAMETNIKE FOORUM 2003 "EESTI AMETNIK EUROOPAS"

Riigiametnike foorum on kõrgematele ametnikele suunatud iga-aastane koostööüritus. Ühelt poolt on foorumi eesmärgiks tuua erinevate asutuste ametnikud kord aastas Tartusse kokku, et seeläbi soodustada suhtlemist avaliku sektori juhtide vahel. Teiselt poolt on foorum kohaks, kus ametnikud saavad omavahel arutada päevakohaseid probleeme avalikus halduses ning ära kuulata ka poliitikute, väliseksperide, teadlaste ja teiste ekspertide seisukoht selles valdkonnas. Järjekorras neljas foorum toimus 18. ja 19. septembril 2003 Tartus "Vanemuise" kontserdimaajas. Teemavalikul seekord kõhklusi ei olnud — oli ju 2003. aasta Eestile Euroopa Liiduga liitumislepingu allkirjastamise aasta ning meie foorum toimus vaid mõni päev pärast liitumistingimuste rahvahääletust ja selget "jah-sõna" Euroopale.

Esimese alateema raames "Eesti huvid Euroopa Liidus" said sõna poliitikud — Vabariigi Valitsuse ja Riigikogu liikmed. Foorumi avakõnes tõstis peaminister Juhan Parts esile riigiametnike rolli olulisust selle tulemuse saavutamisel ning tänas ametnike aastatepikkuse tubli töö eest, rõhutades samas, et kõik senitehtu on siiski olnud vaid eelsoojendus enne otsustavat stardipauku. Peaminister rääkis uue arenguetapi eesmärkidest ning sellest tulenevatest väljakutsetest ametnikele ja poliitikutele, seostades Eesti edukust Euroopas ametnike suutlikkusega saavutada oma töös suurem süsteemsus, läbimõeldus ja koordineeritus ning võtta omaks euroopalik käitumine. Välisminister Kristiina Ojuland keskendus Eesti huvide kaitsmisele Euroopa Liidu otsustusprotsessis ning Marko Mihkelson Riigikogu väliskomisjoni esimehena esitas nägemuse rahvusparlamendi rollist Euroopa Liidu otsustamisprotsessis

ning järelevalve teostamisel valitsuse tegevuse üle. Väikeriikide huvide esindamisest Euroopa Liidus rääkis Iirimaa riigiminister ja Iiri valitsuse esindaja Euroopa Tulevikukonvendis Dick Roche.

Teises sessioonis alateemaga "Eesti tee Euroopa Liitu" tegid tagasivaate ühinemisprotsessile ekspeaministrid Mart Siimann ja Siim Kallas. Üheks foorumi huvipakkumaks ettekandeks hinnati Riigikantselei Euroopa Liidu infosekretariaadi juhataja Hannes Rummu ülevaadet rahvahääletusele eelnenud teavituskampaania telgitagustest ja tehtud valikutest ning avalikku arvamust kujundanud teguritest, mis mõjutasid tulemust jah-suunas. Riigikantselei Euroopa Liidu sekretariaadi juhataja ja Eesti esindaja Euroopa tulevikukonvendis Henrik Hololei rõhutas oma ettekandes "Euroopa Liidu tulevik ja Eesti", et liitumine tähendab võimalust, kuid selle ärakasutamine on meie enda kättes ning sõltub olulisel määral ka Eestit esindavate ametnike aktiivsusest, koostöövalmidusest ja suhtlemisoskusest, kompetentsusest oma valdkonnas ning riigi kui terviku prioriteetide tundmisest. Kolumnist ning Eesti Euroopa liikumise nõukogu liige Enn Soosaar suunas oma pilgu väljastpoolt sissepoole ning otsides vastust küsimusele — kas Eesti on alles teel Euroopasse või Eesti on juba Euroopas — jõudis tõdemuseni, et me oleme eurooplased ega ole kunagi Euroopast lahkunudki, või vähemalt on seda see osa rahvast, kellele eurooplus tähendab päratu hulga võimaluste kõrval ka kohustusi ja vastutust.

Foorumi teisel päeval keskenduti avaliku teenistuse rahvusvahelistumisest ning liitumisest tulenevatele ametnike ees seisvatele uutele võimalustele, nõudmistele ja väljakutsetele. Tartu Ülikooli avaliku halduse osakonna dotsent Tiina Randma-Liiv, kes analüüsis foorumi kõige sisukamaks ettekandeks hinnatud sõnavõtu ametnike rolli avaliku teenistuse süveneva rahvusvahelistumise tingimustes, kummutas levinud tavaarusaamasid ning käsitles avaliku teenistuse rahvusvahelistumise tegelikke, kandidaatriikide halduspraktika analüüsil põhinevaid võtmeprobleeme: muutused avalikus teenistuses seoses isikute vaba liikumise ja sellega kaasneva võimaliku "ajude" välja- või sissevooluga, poliitikaanalüüsi ja strateegilise juhtimise olulisus, ametnike ette-

valmistuse europaniseerumise ning avaliku teenistuse stabiilsuse ja ühtsuse tagamise vajadus. Ettekandja rõhutas, et avaliku teenistuse edukus Euroopa Liidus ei sõltu mitte üksnes ametnikest endast, vaid ka poliitikutest selgete, järjepidevate ja üheselt mõistetavate halduspoliitiliste prioriteetide seadjana. Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumi asekanstler Signe Ratso rääkis ametniku rollist Eesti positsioonide ettevalmistajana ja kaitsjana Euroopa Liidus ning EBRD asedirektor Martin Pöder jagas oma kogemusi eestlasena rahvusvahelises organisatsioonis. Video vahendusel saatis foorumile oma tervituse ja sõnumi Euroopa Komisjoni asepresident Neil Kinnock.

Ettekannetele järgnenud paneeldiskussioonis, mida juhtis Riigikogu Euroopa asjade komisjoni esimees Rein Lang, üritati leida vastuseid küsimustele, nagu "kuidas pääseda euroasutusse tööle?", "millised on teenistustingimused ja esitatavad nõuded EL institutsioonides?", "mida tähendab avaliku teenistuse rahvusvahelistumine ametnikule?". Diskussioonis osalesid "eestlased Euroopas" — Euroopa Inimõiguste Kohtu kohtunik Rait Maruste ja Eesti esinduse Euroopa Liidu juures asejuht minister-nõunik Margus Rahuoja.

Foorumi teemast sõltumata on selle kokkusaamise üheks eesmärgiks alati olnud asutustevahelise koostöö ja suhtlemise soodustamine ning kogemuste vahetamine. Sarnaselt eelmiste aastatega tutvustati foorumil edukaid projekte, mida on aasta jooksul ellu viidud riigi- ja kohaliku omavalitsuse asutuste ning era- ja kolmanda sektori organisatsioonide koostöös. Uue algatusena tutvustas Rahandusministeerium avaliku sektori kvaliteediauhinna pilootprojekti, mille eesmärgiks on teavitada riigiasutusi enesehindamise ja kvaliteedijuhtimise põhimõtetest ning tõsta see läbi riigiasutuste juhtimise kvaliteeti.

Foorumi vajalikkust ja elujõulisust tõendab aasta-aastalt kasvav osalejate arv — sel aastal üle 420, püsiosalejate suur osakaal ning positiivne tagasiside: vastanutest 99 % hindas foorumit "väga vajalikuks", 97 % jäi rahule teemavalikuga, ettekannete sisu ja esinejatega. Ürituse korralduslikule tasemele etteheiteid ei olnud — 85% jäi täiesti rahule ja 15% üldiselt rahule. Hästi võeti vastu ka ürituse värskendamiseks kavasse võetud uuendus — euroteemaline mälumäng "Kuldvillak" poliitikute osalusel ning videomeenutused ühinemisprotsessi alguspäevadest.

KONKURSS "RIIGIASUTUSTE KOOSTÖÖPROJEKT 2003"

Riigikantsleile korraldas 2003. aastal kolmandat aastat järjest riigiasutuste koostööprojekti konkursi eesmärgiga aidata kaasa riigiasutustevahelise koostöö ja koordineerimise tõhustamisele, väärtustada informatsiooni liikumist ja kogemuste vahetust ning asutustevahelist koostööd. Konkursile olid oodatud kõik koostööprojektid, mis viidi läbi või millega alustati alates 2002. aasta septembrist ning milles osales vähemalt kaks riigiasutust. Kaasatud võisid olla kohaliku omavalitsuse asutused ning era- ja kolmanda sektori organisatsioonid.

Konkursile laekus 12 projekti: esitajate hulgas oli 4 ministeeriumi, 6 ametit, 1 maavalitsus, projektides osalejatena olid kaasatud peaaegu kõik ministeeriumid, paljud riigiasutused, sihtasutused ja äriühingud, mitmetes projektides ka välispartnerid. Projektide hindamiseks ja parimate väljasegitamiseks moodustas riigisekretär erinevate

riigiasutuste, era- ja kolmanda sektori ning ajakirjanduse esindajatest koosneva komisjoni.

Komisjon vaagis esitatud projektide uuenduslikkust, olulisust rakendusvaldkonna või avaliku teenistuse kontekstis, asutustevahelise koostöö ulatust ja tulemuslikkust, teostamisest tulenevat või eeldatavat efekti ja tulemuste väärtuslikkust ka pikemas perspektiivis, sihtgrupile orienteeritust ja kasutajasõbralikkust ja tegi otsuse välja anda kolm auhinda.

- Auhind tulemusliku koostöö eest euroloõimimise alal projektile "Eesti tollitariifistiku loomine". Projekti esitas konkursile Tolliamet, osalesid Rahandusministeerium, Maksuamet, kõik ministeeriumid, mitmed erafir-

mad ja välispartnerid (Rootsi ja Austria toll, Euroopa Komisjoni maksustamise ja tolliliidu peadirektoraat jt)

- Uuenduslikkuse ja parima algatuse auhind projektile "Digitaalne terviselugu", mille esitas Sotsiaalministeerium, osalesid Majandus- ja Kommunikatsiooniministeerium, Riigi Infosüsteemide Arenduskeskus, Eesti Perekarstide Selts, TÜ Kliinikum, SA Geenivaramu, Tallinna Kiirabi
- Inimsõbraliku ja kliendikeskse lahenduse auhind projektile "Eesti elanike pensionide, toetuste ja hüvitiste väljamaksmise korraldamise kaasajastamine", mille esitas Sotsiaalkindlustusamet, osalesid Eesti Post AS, Medisoft AS, Ektaco AS

AVALIKU TEENISTUSE AASTARAAMAT 2002

Järjekorras juba neljas avaliku teenistuse aastaraamat kajastab avalikus teenistuses 2002. aastal aset leidnud tähtsündmusi ja saavutusi, annab ülevaate olulisematest arengutest Eesti avalikus halduses ning tutvustab avaliku teenistuse toimimise põhimõtteid.

Aastaraamatu esimene osa, mis on koondatud juhtteema "Teel Euroopa Liidu ja NATO liikmeks" alla, analüüsib ELi ja NATOga ühinemise ettevalmistust ning ametnikkonna igapäevast pidevat koostööd selle saavutamisel.

Teine osa keskendub juhtimisele ja arengule Eesti avalikus halduses. Hõlmates nii laiemaid teemasid, nagu strateegiline planeerimine või riigi vastutus, kui ka konkreetseid näiteid asutuste saavutustest muutuste juhtimisel, on aastaraamatul üheaegselt kontseptuaalne ning praktiline väärtus.

Aastaraamatu kolmas osa on tavapäraselt pühendatud avaliku teenistuse koosseisu, palga, värbamise ja valiku ning koolituse statistikale. Aastaraamatus on ka ingliskeelsena ära toodud Eesti ELi ja NATOga ühinemist puudutav osa ning avaliku teenistuse personalistatistika kajastavad tabelid.

2003. aasta juunikuus esitletud aastaraamat on mitmekesisem, mõnevõrra mahukam ja ka värvi-

kam kui tema eelkäijad. Laienenud on aastaraamatu koostamises osalenud koostööpartnerite arv. Positiivset vastukaja leidis intervjuu-stiilis artikli sissetoomine, mis muutis aastaraamatu heas mõttes ajakirjanduslikumaks. Aasta-aastalt on kasvanud raamatu maht. Avaliku teenistuse aastaraamatut 2002 trükiti 1000 eksemplari.

Aastaraamatuga saavad kõik huvilised tutvuda ka Riigikantselei veebilehel.

AMETNIKE KOOLITUS

2003. aastal keskendus avaliku teenistuse ja personaliosakond ametnike koolituse koordineerimisel avalike teenistujate koolitussüsteemi põhimõtete¹ ulatuslikumale rakendamisele — eelkõige avaliku teenistuse koolitusprioriteetide koostamise ja keskse koolituse korraldamise protsessi tõhustamisele ning koostöö süvendamisele asutuste koolitusjuhtidega.

Riigikantselei ülesandeks ametnike koolituse koordineerimisel on koostada iga-aastased avaliku teenistuse koolitusprioriteetid, mis on Vabariigi Valitsuse poolt heaks kiidetav programmdokument avalike teenistujate koolituse sihipärasuse ja mõju suurendamiseks. Koolitusprioriteetides määratakse kindlaks avaliku teenistuse kui terviku seisukohast kõige olulisemad ja aktuaalsemad koolitusvaldkonnad. Avaliku teenistuse koolitusprioriteetide määratlemine toimub juba kolmandat aastat järjest, 2003. aastal olid aga riigielarves esmakordselt ette nähtud tsentraalsed koolitusvahendid prioriteetsete valdkondade toetamiseks.

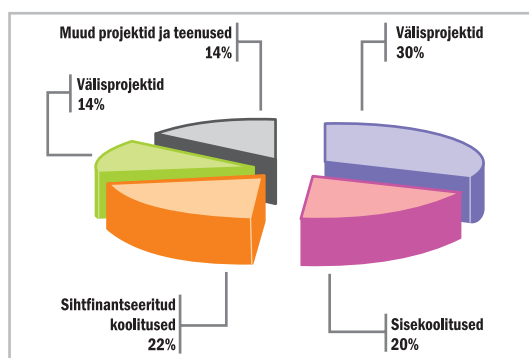
Koostöös Avaliku Teenistuse Arendus- ja Koolituskeskusega (ATAK) viidi 2003. aastal läbi 3 personalijuhtide teabepäeva 113 personalijuhtile ja -spetsialistile, 14 haldusõiguse teabepäeva 300 riigi- ja kohaliku omavalitsuse ametnikule, 4 digitaalse dokumendihalduse maakondlikku teabepäeva 169 ametnikule, 5 koolitust 74-le kohaliku omavalitsuse ametnikule õigusaktide esitamiseks ja koostamiseks elektroonilises Riigi Teatajas. Koostöös Justiitsministeeriumiga valmis mahukas haldusõiguse õppematerjal, mis on kõigile ametnikele kasutamiseks tasuta kättesaadav Riigikantselei veebileheküljel.

ATAKi jaoks oli 2003. aasta suuresti eneseleidmise aasta — täielikult muutunud organisatsiooni juures tuli leida, millist liiki koolitus- ja konsultatsiooniteenuseid Eesti avalik teenistus vajab

ja millises ulatuses on ATAK võimeline neid pakkuma. Kokkuvõttes võime aga 2003. aasta ATAKi jaoks edukaks lugeda.

ATAK suutis hästi tasakaalustada erinevaid koolitus- ja konsultatsiooniteenuseid. Suurema osa 2003. aastal korraldatud koolituste ja projektide kogutulust moodustasid avatud kursused², millele järgnesid enam-vähem võrdse mahuga sihtfinantseeritud projektid (st Riigikantselei poolt osaliselt rahastatud projektid avaliku teenistuse koolitusprioriteetide rakendamiseks ning Euroopa Liidu alaste koolitusprogrammide läbi viimiseks) ja sisekoolituse³ projektid (vt graafik 1). Positiivseks tuleb pidada ka sisekoolituste osakaalu, mis näitab klientide usalduse kasvu ATAKi poolt pakutavate koolitus- ja konsultatsiooniteenuste suhtes. Esimesel ümberkorraldatud organisatsiooniga tegevusaastal võib sellist saavutatud sisekoolituste mahtu pidada igati positiivseks.

Vaadates koolitusteenuseid valdkonniti, tuleb tõdeda, et koolituse maksumusest moodustasid peaaegu poole kaks valdkonda — finantsjuhtimine ja raamatupidamine ning personalijuhtimine (vt graafik 2⁴). Positiivse asjaoluna võib ära märkida Euroopa Liidu alaste koolituste mahtu, kuna 2003. aastal alustati ATAKis selle valdkon-

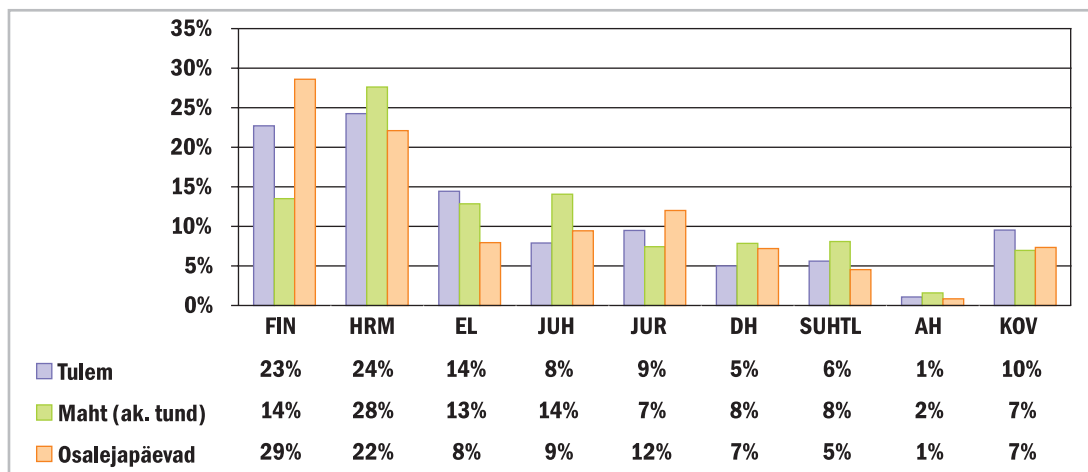
Graafik 1: Käive teenuste lõikes

¹ Vt lähemalt "Avalike teenistujate koolitussüsteemi põhimõtted", heaks kiidetud Vabariigi Valitsuses 17.04.2001, <http://www.riigikantselei.ee/dokumendid/koolitussyst.pdf>

² Koolituse vorm, mis on suunatud erinevate asutuste töötajatele ning mille puhul üks või enam teenistujat osalevad koolitusasutuse väljapakutud avalikul koolitusel koos teiste asutuste teenistujatega

³ Koolituse vorm, mille puhul koolitus on suunatud ühe konkreetse ametiasutuse teenistujatele ning koolitaja on väljastpoolt ametiasutust

⁴ Tabelis kasutatud termin "tulem" on ATAKi poolt sisemiselt kasutatav näitaja, kus käibest on maha arvatud koolitustega seotud muutuvad kulud (lektoritasud, ruumide rent, kui koolitus toimub väljaspool ATAKi ruume, toitlustus- ja transpordikulud jms). Teisisõnu kajastab tulem neid vahendeid, millest kaetakse ATAKi püsikulud (töötajate palk, majanduskulud jms)

Graafik 2: Koolitustulemused valdkonniti (HRM - personalijuhtimine, SUHTL - suhtlemiskoolitused, JUH - juhtimisalased koolitused, JUR - õigusalsed koolitused, FIN - finantsjuhtimine ja raamatupidamine, DH - dokumendihaldus, EL - Euroopa Liit, KOV - kohalik omavalitsus, AH - avalik haldus)

naga praktiliselt nullist, koostöös Euroopa Liidu sekretariaadiga on saavutatud koolituskursuste väljaarendamise ja koolituste pakkumise osas märkimisväärne edasimineku.

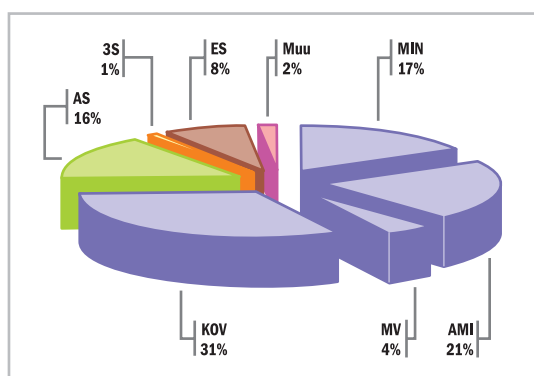
Samuti arendas ATAK 2003. aastal oluliselt avaliku sektori juhtimise valdkonda. Eksitavana võib mõjuda avaliku halduse ja kohaliku omavalitsuse koolitusvaldkondade väike maht. Arvestada tuleb aga asjaolu, et need on nn horisontaalsed valdkonnad, mis läbivad nii teiste valdkondade koolitusi kui uute ametnike sisseelamiskoolitust. Vaadates osalejapäevade¹ statistikat sihtgruppide² lõikes, võime tõdeda, et ATAK on ümberkujunemise aastal õigustanud oma nime — pea ¾ koolitustel osalenud inimestest töötavad avalike teenistujatena. Erasektori 8% osakaal pärineb ennekõike 2003. a esimesest poolaastast, mil tuli lõpuni viia Eesti Haldusjuhtimise Instituudina 2002. aastal alustatud erasektorile suunatud projektid. Lisades avalikele teenistujatele ka avalikus

sektoris töötavad inimesed, võib väita, et ATAK on 2003. a kujunenud puhtalt avaliku sektori keskseks koolitusasutuseks.

Koolitusel osalejatest oli avaliku teenistuse siseselt mõnevõrra suurem osakaal riigiametnikel — 42% osalejapäevadest, samas kui kohalike omavalitsuste ametnike osakaal oli 31%. Kohalike omavalitsuste ametnike suhteliselt suurt osakaalu võib seletada ennekõike avaliku teenistuse koolitusprioriteetide teemadel läbiviidud koolitustega, mille raames viidi näiteks suur osa haldusõiguse ja digitaalse dokumendihalduse koolitusi läbi regioonides.

Lisaks koolituste läbiviimisele töötati 2003. a ATAKis välja koolitusprogrammid "Strateegiline personalijuhtimine" ning "IT strateegia juhile". Riigikantselei tellimisel väljatöötatud koolitusprogrammide eesmärgiks on määrata ühtsed aluspõhimõtted erinevatele koolitajatele ja koolitustele, saavutamaks seeläbi avaliku teenistuse spetsiifikat arvestav sarnane oskusteave ja koolituste tase. Väljatöötatud koolitusprogramm avalikustatakse Riigikantselei koduleheküljel ning see peab sobima lähtekohaks nii koolituse tellijale kui ka erinevatele koolitajatele.

Kevadel valminud, uute riigiametnike sisseelamiskoolituse programmi alusel toimus ATAKi korraldusel 2003. a sügisel ka kaks esimest koolitust 23 uuele riigiametnikule. Koostöös Rahandusministeeriumiga korraldati ministeeriumide arendusjuhtide koostöövõrgustiku seminar, mille eesmärgiks on vastastikku kogemusi jagades toetada oma asutuse strateegilise arengukava väljatöötamist.

Graafik 3: Osalejapäevad sihtgrupiti

¹ Koolituspäev x osavõtjate arv (ühe koolituspäeva keskmine arvestuslik maht on 7 akadeemilist tundi).

² Lühendeid on kasutatud järgmises tähenduses: MIN - ministeeriumid ja põhiseaduslikud institutsioonid, AMI - ametid-inspeksioonid ja kohtud (v. a Riigikohus), MV - maavalitsused, KOV - kohalikud omavalitsused, AS - muu avalik sektor (avalik teenistus välja arvatud), 3S - mittetulundusühingud, ES - erasektor, Muu/ei tea - osaleja kohta andmed puuduvad või pole võimalik toodud gruppide hulka paigutada

Lisaks korraldas Riigikantselei avaliku teenistuse ja personaliosakond ministeeriumide ja riigiasutuste personalijuhtidele kompetentsiteemalise koolituse eesmärgiga täiendada osalejate teadmisi ning ühtlustada nende arusaama kompetentside (oskused, teadmised ja hoiakud) kasutamisevõimalustest avaliku teenistuse personalijuhtimisel, näiteks juhtide värbamisel, valikul ja hindamisel.

Ametnike Euroopa Liidu alase koolituse puhul on oluline märkida, et 2003. aastal avanes Eesti ametnikel võimalus õppida juba oma vahetutest kogemustest, osaledes aktiivse vaatlejana Euroopa Liidu (EL) otsustusprotsessis. Kogemuste mõtestamiseks ja süstematiseerimiseks on vajalik siiski teatav eelteadmiste pagas ja dialoogivõimalus kolleegidega, mida Riigikantselei ongi erinevate ELi alaste täiendkoolituskursustega jätkuvalt pakkunud.

2003. aastal oli peaeesmärgiks jätkuvalt Eestit ELi otsustusprotsessis esindavate ametnike ning otseselt ELi õigusaktide ülevõtmise ja rakendamise seotud ametnike ettevalmistamine. Kokku koolitati aasta jooksul Riigikantselei tsentraalse koolituse eelarvest kaasfinantseeritud kursustel erinevatel Euroopa Liiduga seotud teemadel 1206 ametnikku.

Jätkus koostöö mitmete välispartneritega prioriteetsele sihtgrupile spetsiifilisemate, aktiivõppe meetoditele tuginevate kursuste pakkumiseks (Euroopa Avaliku Halduse Instituut, Kopenhaageni Ärikool, Iiri Avaliku Halduse Instituut, Strasbourg'i Euroopa Õpingute Keskus). Eestisestest partneritest andsid ametnike ELi koolitusse sel aastal suurema panuse Esko Koolitus ja Konsultatsioonid, Tallinna Pedagoogikaülikooli riigiteaduste osakond, ATAK ja Eesti Õiguskeskus. Lisaks kursustele jätkas ELi sekretariaat kõrgematele ametnikele suunatud teabeseminaride korraldamist aktuaalsetel ELi teemadel.

AVALIKU TEENISTUSE KOOLITUSPRIORITEEDID

Koostöös ministeeriumide ning Euroopa Liidu sekretariaadi esindajatega valmistati 2003. aastal ette ja esitati Vabariigi Valitsusele kinnitamiseks avaliku teenistuse koolitusprioriteedid 2004. aastaks. Keskse koolituse rõhuasetus on suunatud järgmistele koolitusvaldkondadele: avaliku teenistuse personalijuhtimine, Euroopa Liidu alane koolitus, strateegiline juhtimine, kvaliteedijuhtimine, elektrooniline asjaajamine, haldusõigus ja avaliku teenistuse eetika¹.

Kuigi koolitusprioriteedid on soovituslikud, võib valitsusasutuste poolt saadud tagasiside põhjal märkida, et need annavad Riigikantselei poolt olulise suuna avaliku teenistuse tasandil toimuvate muudatuste rakendamise ettevalmistamiseks, aidates asutustel neist juhindudes korraldada oma teenistujate täiendkoolitust. Kindlasti oleks oluline koolitusprioriteetide pikemaajalisem planeerimine, kuid see eeldab omakorda sisetutust nii riigi tasandil kui erinevate valdkondlike ministeeriumide poolt kavandatavate arengute pikaajalisel planeerimisel. Tulevikus võiksid koolitusprioriteedid ja nende rakendamise aastane tegevuskava moodustada osa avaliku teenistuse koolitusstrateegiast.

Seoses Euroopa Liidu alaste küsimuste koordineerimissüsteemi muutumisega ning ametnike koolituse koordineerimise funktsioonide koondumisega Riigikantselei avaliku teenistuse ja personaliosakonna alla 2004. aastast, reorganiseeriti seni Kõrgemate Ametnike Nõukogu juures tegutsenud eurokoolituse töörühma tegevus. Koostöö jätkamiseks moodustati Riigikantselei juurde ametnike koolituse töörühm, kuhu kuuluvad ministeeriumide ja põhiseaduslike institutsioonide koolitusjuhid ning mille tegevuse eesmärgiks on ametiasutuste ulatuslikum kaasamine ametnike koolituse koordineerimise protsessi.

KOOLITUSJUHTIDE KOOSTÖÖVÕRGUSTIK

Aktiivne koostöö jätkus ka ametiasutustes koolituse korraldamise ja personaliarendusega tegelevaid teenistujaid ühendava Koolitusjuhtide Koguga. Riigikantselei ning Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumi koostöös korraldati 25. ja 26. septembril Pedasel, Vihterpalus traditsiooniline koolitusjuhtide sügiskool, kus osales 22 koolitusjuhti ja -spetsialisti. Arutlusel olid sellised teemad nagu õppimist toetava koolitussüsteemi eeldused avaliku teenistuse ja asutuse tasandil; koolitus: kas kulu või investering?; meeskonnatöö ühise eesmärgi saavutamisel. Igati positiivse tagasiside põhjal võib järeldada, et sarnaste koostöövõrgustike tegevuse toetamine on praktiliste kogemuste jagamiseks ning Riigikantselei koordineerimisfunktsioonide edukaks täitmiseks äärmiselt oluline ka tulevikus.

¹ Dokumendiga "Avaliku teenistuse koolitusprioriteedid 2004. aastal" saab tutvuda Riigikantselei veebilehel www.riigikantselei.ee

AMETNIKE VALIK, VÄRBAMINE JA HINDAMINE

Riigikantselei koordineeritav valiku, värbamise ja hindamise valdkond on üks neist, mille arendamine juba mitmendat aastat on pidurdunud uue avaliku teenistuse seaduse ootuses. Seega keskendus Riigikantselei eelkõige neile tegevustele, mis on võimalikud kehtivate regulatsioonide raames.

Sel aastal tegime rõhuasetuse värbamisele ja valikule, eelkõige avalike konkursside läbiviimisele. Meie valik tulenes asjaolust, et kehtiv avaliku teenistuse tippjuhtide valiku ja värbamise kord ei toimi. Väga suur osa avalikest konkurssidest, mis peaksid vastavalt seadusele toimuma avaliku konkursi väljakuulutamise ja Riigikantselei juures tegutseva kõrgemate riigiametnike konkursi- ja atesteerimiskomisjoni (KRKAK) kaudu, viiakse läbi asutuse tasandil avaliku teenistuse seaduses sätestatud konkursi korraldamise reegleid eirates või leitakse kohusetäitja ilma konkursi korraldamata. Personalijuhtidelt saadud tagasiside põhjal võib järeldada, et seaduslikust valiku- ja värbamise protseduurist möödahiilimise põhjused võivad peituda nii KRKAKi maines, hirmus valikuprotsessi ülereguleerituse ees, mugavuses kui ka eelarvamuses, et konkursi korras ei leita vabale ametikohale sobivat inimest.

Komisjoni tegevuse arendamiseks ja maine tõstmiseks kavandasime ja rakendasime abinõud koostöö ja suhtlemise parandamiseks ametiasutuste ja kandidaatidega, valikumethodite tõhustamiseks ning töökorralduse paindlikumaks muutmiseks. Pöörame senisest rohkem tähelepanu avalikkuse, personalijuhtide ja koostööpartneritest asutuste esindajate ning avalikkuse informeerimisele komisjonist ja komisjoni töökorraldusest ja kaasame asutuse esindajad kõigis valikuprotsessi etappides, alustades konkursi tingimustes ja valikumethodites kokkuleppimisest.

Valikuotsuse ennustusväärtuse tõstmiseks kombineeritakse erinevaid hindamismethodeid, senisest enam kaasatakse valikuprotseduuridesse asutuste esindajaid, suurenenud on hindamismethodite kasutamise võimalused. Valikumethodite üle otsustamiseks ja valikuotsuste langetamise hõlbustamiseks valmis juhtide hindamise metoodika, milles on uuenduslikuna välja pakutud hindamine kompetentside alusel ning koostatud avaliku teenistuse tippjuhtide baaskompetentside mudeli kavand. Novembris toimus ministriumide ning ametite-inspektsioonide personalijuhtidele kompetentsipõhise hindamise koolitus juhtide kompetentsipõhisele valikule üleminemiseks. On vaja pöörata suuremat tähelepanu ka suhtlemisele kandidaatidega, et tagada neile piisav infovahetus ja tagasiside.

Tippjuhtide baaskompetentside väljatöötamise algatamisega alustasime ettevalmistusi avaliku teenistuse juhtide arendamise programmi rakendamiseks järgmisel aastal. Riigikantselei tellitud Eesti avaliku teenistuse juhtide uuringu, teiste riikide sarnastest uuringutest ning praktikast lähtuva informatsiooni alusel töötasime välja juhtide hindamise teoreetilised baaskompetentsid ehk teadmiste, oskuste, võimete ja hoiakute kogumid, mis võimaldavad inimesele parimat sooritust töös või situatsioonis. Hetkel on baaskompetentsidel siiski vaid teoreetiline taust, kuid 2004. aastal on kavas leida sellele kinnitust empiirilise uuringu kaudu. Baaskompetentsid leiaksid edasi arendades kasutust nii juhtide värbamisel ja valikul, hindamisel kui ka juhtide süstemaatilisel arendamisel ja karjääri planeerimisel.

AVALIKU TEENISTUSE PERSONALIVALDKONNA ANDMETE KOGUMINE JA ANALÜÜSIMINE

Riigikantselei on iga-aastaseid avaliku teenistuse statistikaküsitlusi läbi viinud 1997. aastast. Küsitluse tulemused on avaldatud avaliku teenistuse aastaraamatutes ja Riigikantselei veebilehel. Varem koguti andmeid paberandjatel, nüüd saadetakse andmeid üha enam digitaalselt avalike teenistujate andmekogusse, säästes sellega oluliselt tööaega. Kui 2002. aastal esitas meile statisti-

ka läbi andmekogu üheksa ametiasutust, siis 2003. aastal lähenes see arv kolmekümnele.

Avalike teenistujate andmekogu loodi 2002. aasta veebruaris Eesti avalikku teenistust iseloomustava informatsiooni kogumiseks ja ametnikke puudutava avaliku teabe edastamiseks kodanikele. Andmekogu võimaldab ametnike kvantitatiiv-

seid andmeid (haridustase, vanus, palk jne) kiiremini koguda ning automatiseeritult töödelda. Seda eesmärki ei ole veel täiel määral täidetud, kuna andmekoguga liitumine ei ole riigiasutustele kohustuslik.

2003. aastal loodi veebipõhine andmete sisestusmoodul, mis võimaldab andmekoguga liituda asutusel, kes ei kasuta personaliarvestuse tarkvara Persona (hinnanguliselt 70% riigiasutustest). Lisaks loodi avaliku teabe filtreerimismoodul ning kujundati välja andmekogu lõplik kvantitatiivsete andmete struktuur.

KOOSTÖÖ PERSONALIJUHTIDEGA

Avaliku sektori personalijuhtimise korraldust üksikutes riigiasutustes võib pidada avaliku teenistuse arendamise üheks võtmevaldkonnaks ja kriitiliseks eduteguriks. Kompetentsete ametnike olemasolu ja organisatsioonide edukas toimimine sõltuvad üha enam inimressursi oskuslikust juhtimisest ning sihipärasest arendamisest. Erinevate asutuste personalijuhtimise alase kompetentsi tõstmiseks on väga oluline avaliku teenistuse personalijuhtide koostöö süvendamine ja tõhustamine.

MINISTEERIUMIDE PERSONALI- JUHTIDE ÜMARLAUAD

Aasta algusest hakkasid Riigikantselei algatusel ja eestvedamisel toimuma ministereeriumide personalijuhtide ümarlaud. Nende eesmärgiks on personalitöö tõhustamine nii ministereeriumides kui nende valitsemisalas. Samas annab selline koostöövorm Riigikantseleile võimaluse konsulteerida ministereeriumide personalijuhtidega avaliku teenistuse arendamisega seotud küsimustes ning saada ülevaade personalispetsialistide ootustest meie tegevusele.

2003. aasta jooksul toimus neli ümarlauda. Justiitsministeeriumi juhtimisel aset leidnud kohtumisel oli diskussiooni põhiteemaks rollide ja vastutuse jaotus avaliku teenistuse personalijuhtimises ja personalipoliitika kujundamisel personalitöötajate, keskmaste ja tippjuhtide ning Riigikantselei vahel. Kokkusaamisel Rahandusministeeriumis anti ülevaade personaliotsingu- ja konsultatsioonifirma Fontes poolt läbiviidud Justiitsministeeriumi valitsemisala palgauringust ning ümarlaual Riigikantseleis tutvustati ATAKis valminud avaliku teenistuse strateegilise

Andmekogu põhjalikum edasiarendamine ja laiendamine on seni seisnud uue avaliku teenistuse seaduse ootel, millega loodaks õiguslik alus ja kohustus avalike teenistujate riikliku registri moodustamiseks. 2004. aastal loodab Riigikantselei kaasata andmekogusse kõik riigi keskvalituse asutused ning läbi viia ka esimesed testimised kohalike omavalitsuste ametiasutustega.

inimressursi juhtimise koolitusprogrammi. Lisaks olid ministereeriumide personalijuhtide kokkusaamistel aktuaalsete diskussiooni teemadena päevakorras Euroopa Liidu struktuurifondide kasutamine Eesti haldussuutlikkuse tõstmiseks ning uue avaliku teenistuse seadusega seondud. Taolist personalijuhtide koostöövormi on kindlasti kavas edasi arendada ka 2004. aastal.

AVALIKU TEENISTUSE PERSONALI- JUHTIDE TEABEPÄEVAD

2003. aastal jätkusid ka avaliku teenistuse personalijuhtide teabepäevad, mis peaksid kaasa aitama ametiasutuste vahelise koostöö paranemisele ning avaliku teenistuse personalijuhtimise ühtlasemale arengule. Kuna teabepäevade eesmärgiks on tuua kõikide soovijateni avaliku teenistuse personalitööd puudutav vajalik ja päevakajaline informatsioon, siis hakati neid 2003. aastast osaliselt finantseerima Riigikantselei keskestest koolitusvahenditest.

Teabepäevade kava kokkupanekul arvestati erinevaid muudatusi ja arenguid avalikus teenistuses ning personalijuhtide endi tagasisidet. Teabepäevadel moodustas olulise osa erinevate asutuste praktiliste kogemuste ja näidete jagamine, mis andis osavõtjatele infot personalitööd puudutavate süsteemide analüüsiks ja arendamiseks oma organisatsioonides. Kokku toimus kolm teabepäeva ning keskmiselt võttis teabepäevast osa 40 inimest.

PERSONALIJUHTIDE KEVADSEMINAR

Mai kuus leidis Roosta Puhkekülas aset tradit-

siooniline personalijuhtide kevadseminar. Seminari eesmärgiks oli avaliku teenistuse personalijuhtidele süsteemse ülevaate andmine värbamisest ja valikust. Samuti andis seminar võimaluse rühmatööde ja ühiste arutelude kaudu arendada personalitöö võrgustikku avalikus teenistuses, soodustades parima praktika ja oskusteabe levikut, luues võimalused kogemuste vahetamiseks ning süvendades personalijuhtide omavahelisi kontakte. Seminaril osales 35 personalijuhti ja -spetsialisti ministereid, ametitest, inspeksioonidest ning maavalitsustest, lisaks Riigikantselei ning ATAKi esindajad.

KOOLITUSPROGRAMMI "STRATEEGILINE INIMRESSURSSIDE JUHTIMINE" VALMIMINE

Eestis puudus viimase ajani terviklik strateegiline

inimressursside juhtimise koolitus, mis lähtuks avaliku sektori hetkeseisust ja selle õiguslikust raamistikust, poliitilisest keskkonnast ning organisatsioonilisest ülesehitusest. 2003. aastal valmis koolitusprogramm "Strateegiline inimressursside juhtimine", mille eesmärgiks on määrata ühtsed aluspõhimõtted erinevatele koolitajatele ja koolitustele, saavutamaks avaliku teenistuse spetsiifikat arvestav sarnane oskusteave ja tase nii tipp-, keskastme kui personalijuhtide hulgas. Programm loob raamistiku koolituste läbiviimiseks, keskendudes juhtide ja personalijuhtide omavahelisele tõhusale ja mõjusale meeskonnatööle asutustes. See peaks panema aluse ühtsete ja sidusate personalialaste strateegiliste ostuste tegemiseks ning nende ellurakendamiseks olulistes inimressursi juhtimise valdkondades nagu personali värbamine ja valik, tasustamine või arendamine.

HALDUSSUUTLIKKUSE TÕSTMISE MEETME RAKENDAMINE

Riigikantselei vastutab koostöös Rahandusministeeriumiga "Eesti riikliku arengukava Euroopa Liidu struktuurifondide kasutuselevõtuks — ühtse programmdokumendi 2004–2006" haldussuutlikkuse tõstmise meetme rakendamise eest.

Haldussuutlikkuse tõstmise meetme eesmärgiks on riigiasutuste ja kohalike omavalitsuste asutuste ning nende liitude haldussuutlikkuse tõstmine. Meetmest hakatakse toetama projekte, mis on suunatud ametnike tööalase kompetentsi arendamisele ning parandavad asutuste juhtimiskvaliteeti.

Riigikantselei ülesandeks 2003. aastal oli välja töötada nimetatud meetme toimimise loogika ja vajalikud protseduurid. Ettevalmistustegevused jätkuvad ka 2004. aastal eesmärgiga korraldada esimesed konkursid 2004. aasta kevadel.

Tänu Euroopa Liidu struktuurifondidele on ametnike koolitamiseks ja arendamiseks ette nähtud rohkem vahendeid kui varem — perioodil 2004–2006 on meetme eelarve 29,1 miljonit krooni.

**DOKUMENDIHALDUSE JA ARHIIVINDUSE
ARENDAMINE**

DOKUMENDIHALDUSE JA ARHIIVINDUSE ARENDAMINE

PRIIT PIRSKO,
RIIGIARHIIVAAR
KÄDI RIISMAA,
RIIGIKANTSELEI DOKUMENDIHALDUSE OSAKONNA JUHATAJA

Riigikantseleis moodustati 1. aprillil 2003. a dokumendihalduse osakond. Osakonna põhiülesandeks on riigi avaliku halduse asutuste dokumendihalduse ja arhiivinduse arengu kavandamine, seda valdkonda reguleerivate õigusaktide eelnõude väljatöötamise korraldamine ja elektroonilisele dokumendihaldusele ülemineku koordineerimine.

Osakonna loomise üheks põhjuseks oli vajadus edasi arendada aastail 2000–2002 elektroonilise asjaajamise keskkonna loomiseks läbiviidud valitsusasutuste dokumendihaldusprogrammi (DHP) raames algatatud projektide positiivseid tulemusi. DHP üks järeldusi oli, et dokumendihalduse arengut ei ole võimalik tagada üksnes projektitööna, valdkond vajab järjepidevat koordineerimist ning selleks oli otstarbekas luua vastav püsistruktuur.

2003. aasta jaanuaris asutasid Riigikantselei, Rahvusarhiiv, Eesti Rahvusraamatukogu, Eesti Akadeemiline Raamatukogu ja Eesti Informaatikakeskus komitee (ISO tehnilisele komiteele TC 46 vastava rahvusliku komitee EVS/TK 22 "Informatsioon ja dokumentatsioon"), mis tegeleb riigis mäluasutuste — raamatukogude, muuseumide ja arhiivide — ühishuve väljendavate rahvusvaheliste standardite ülevõtmisega või rahvuslike standardite väljatöötamisega. Komitee tegevusvaldkonda kuulub ka dokumendi- ja arhiivihalduse standardiseerimine.

Eesti dokumendihalduse ja arhiivinduse valdkonna arendamisel järgitakse Vabariigi Valitsuses 4. juunil 2002 heaks kiidetud "Asjaajamise ja arhiivinduse arengukava 2002–2005" suuniseid. 2003. aasta oli paljude arengukavas seatud sisuliste ülesannete lahendamise aasta.

ÕIGUSLIKU KESKKONNA KORRASTAMINE

2003. aastal täitus viis aastat arhiiviseaduse vastuvõtmisest. Arhiiviseadus on loonud aluse nii avalike kui eraarhiivide edukaks arenguks, arhiivijärelevalve käivitamiseks ning säilitustingimuste ja arhivaalidele juurdepääsu parandamiseks. Samas sisaldab arhiiviseadus vaid mõningaid dokumen-

dihalduse korrastamiseks vajalikke norme. Nüüdisaegne dokumendihaldus, eriti elektroonilisele asjaajamisele üleminek nõuab sellega seotud regulatsioonide pidevat täiendamist ja ajakohastamist, ühetähendusliku dokumendihalduse mõiste kasutusele võtmist asjaajamist ja arhiivindust reguleerivais õigusaktides. Peame arvestama, et dokumenteerimine on järjest enam seotud elektrooniliste infosüsteemidega, elektrooniliste registrite ja andmekogudega.

Oluliselt on muutunud meie õiguskeskkond: on võetud vastu avaliku teabe seadus, digitaalalkirja seadus, haldusmenetluse seadus jt, mille regulatsioonid põimuvad arhiiviseaduse või sellest tulenevate regulatsioonidega. Suureneb vajadus toetada Eesti rahvusvahelist suhtlemist dokumendihalduse ja arhiivinduse valdkonnas, sealhulgas eriti liitumist Euroopa Liidu dokumendihaldussüsteemidega. Sellest tingituna alustati 2003. aastal arhiiviseaduse ajakohastamist. Dokumendihalduse ja arhiivinduse õigusruumi korrastamine osutus arvatust keerulisemaks, mistõttu kavandatud ülesanded selles valdkonnas viiakse lõpule 2004.–2005. aastal.

DOKUMENDIHALDUSE JA ARHIIVINDUSE STANDARDISEERIMINE NING METOODILINE JUHENDAMINE

2003. aasta märksõna standardimisel oli terminoloogia. Eestindati üle 1000 termini sisaldav informatsiooni ja dokumentatsiooni sõnastik (ISO 5127) ning kataloogimisreegleid hõlmav standard (AACR2). Mõlemad standardid annavad eestikeelseina olulise panuse emakeelse erialaterminoloogia kujundamisse. Teiselt poolt hõlbustab rahvusvaheliste standardite ülevõtmine Eesti mäluasutuste rahvusvahelist suhtlemist — omavahel vastavusse viidud eestikeelne ja ingliskeelne terminoloogia tagab võõrkeelsest erialakirjandusest arusaamise ning erialaspetsialistide vastastikuse mõistmise rahvusvahelistel üritustel.

Jätkus 2002. aastal alanud töö dokumendihalduse alase olulisima rahvusvahelise standardi "Dokumendihaldus" (ISO 15489) ülevõtmisel. Selle terminid viidi kooskõlla valdkonna terminoloogiastandardi eestindatud terminitega.

Standard ilmub 2004. aasta I poolel. Paljude ekspertide arvates on tegu hetkel maailma mõjukaima dokumendihaldusealase dokumendiga, mis on orienteeritud elektroonilise dokumendihalduse protsessi juhtimisele organisatsioonis. Standard võimaldab hinnata organisatsiooni dokumendihalduse taset kooskõlas kvaliteedijuhtimise süsteemi standarditega (ISO 9001).

Nimetatud standardite ülevõtmine mõjutab eeldatavasti nii dokumendihalduse ja arhiivinduse valdkonna praktikat kui ka valdkonna õiguskeskkonda, koolitust jm. Neile peaksid tuginema teised valdkonna standardid, vastavaid termineid ja määratlusi tuleks kasutada ka õigusaktides. Muu hulgas defineerib ISO 15489 standard esmakordselt juba aastaid Eestis asutuste praktikas kasutatava mõiste **dokumendihaldus** (inglise keeles *records management*): "Dokumendihaldus on juhtimisvaldkond, mis tegeleb dokumentide loomise, saamise, alalhoidmise, kasutamise ning eraldamise tõhusa ja süstemaatilise kontrolliga, sh organisatsiooni tegevust ja toiminguid kajastava tõestusmaterjali ja informatsiooni dokumendisüsteemi hõlmamise ning dokumentidena alles hoidmisega."

Erinevalt senisest arhiivinduse käsitlusest ajaloo abiteadusena defineerib ISO 5127 standard **arhiivindust** kui infoteaduste haru. Selline käsitlus peaks mõjutama ka arhivaarikoolituse sisu. Arhivaar peaks senisest enam omama teadmisi infohaldusest ja infotööstusest ning oma praktilises tegevuses sekkuma dokumendihaldusse juba dokumendi elutsükli kõige varasemates faasides.

2003. aastal eestindati ametiasutuste andmevahetuses ja nende inforessursi kirjeldamisel ülemaailmselt kõige laiemalt levinud metaandmete (andmeid kirjeldavate andmete) kirjeldusstandard "Dublin Core — metaandmeelemendid" (ISO 15836). Elektrooniliste dokumentide levik on toonud kaasa vajaduse vastavate otsimeetodite ja -teenuste järele. Dublin Core on inforessursile lisatud metaandmelementide loetelu valdkondadevaheliste inforessursside kirjeldamiseks, mis toetab infootsingut avatud andmesidevõrkudes.

Riigikantselei algatas 2003. aastal enamkasutatavate tekstidokumentide (haldusdokumentide) vorminõuete Eesti rahvusliku standardi koostamise. Standard määrab kindlaks mitmete dokumendiliikide (näiteks kirja, koosoleku protokollid jm) struktuuri, mis võimaldab neid korrektselt vormistada, erinevate infosüsteemide vahel vahetada, lisatarkvara vajamata veebis usaldusväärselt vaadata ning pikaajaliselt säilitada.

Standardi valmimine on ette nähtud 2005. aastal. 2003. aastal valmisid Rahvusarhiivil arhiivieeskirja täpsustamiseks ja täiendamiseks mõeldud juhised "Dokumendi- ja arhiivihaldus", "Fotode, filmide, heli- ning videosalvestiste säilitamine" ning "Digitaalse info hoidmine CD-Ril".

DOKUMENTIDE NÄDISLOETELUD, HINDAMINE JA ARHIIVIJÄRELEVALVE

Juba mitmendat aastat koordineerib Riigikantselei dokumentide nädisloetelude koostamist ministeeriumide poolt. Nädisloetelude eesmärk on ühtlustada avalike ülesannete dokumenteerimist ja tekkivate dokumentide liigitust ning abistada asutusi dokumentide loetelude väljatöötamisel ja säilitustähtaegade kehtestamisel. Sellealast metoodilist abi on ministeeriumidele osutanud nii Riigikantselei kui Rahvusarhiiv. 2003. aasta lõpu seisuga on valminud 20 nädisloetelu.

Dokumentide nädisloetelude väljatöötamine on pidev protsess. Lähiaastate eesmärgiks on tagada kõigi avaliku sektori asutuste ühiste funktsioonide kaetus nende täitmisel tekkivate tüüpiliste dokumentide nädisloeteludega (näiteks puudub praegu veel riigihankedokumentide nädisloetelu). Kuna dokumentide nädisloetelus loetletakse kõik vastava funktsiooni täitmisel tekkivad dokumendisarjad ja määratakse neile säilitustähtaeg, siis on nädisloetelu asutuses moodustuva arhiivi kujundamiseks äärmiselt oluline dokument. Samas saab nädisloetelu kaudu anda esimese arhiivindusliku hinnangu moodustuvate dokumendisarjade võimaliku tulevase arhiiviväärtuse kohta. Sellest tuleneb nädisloetelu mõju avalike arhiivide kogumistegevusele.

Riigikantselei ja Rahvusarhiiv on jõudnud kokkuleppele, et edaspidi on otstarbekas see töö täies mahus (nii nädisloetelude koostamise koordineerimine kui metoodiline abi) koondada Rahvusarhiivi. Vajadusel algatab Rahvusarhiiv uute nädisloetelude kehtestamise. Rahvusarhiivis on loodud parimatest arhiivinduse asjatundjatest arhivaalide hindamiskomisjon, kelle ülesandeks on keerulisemate hindamisotsuste langetamine ja dokumentide nädisloetelude kooskõlastamine.

Rahvusarhiivi töö asutuste kui klientide nõustamisvajaduse rahuldamiseks on 2003. aastal olnud tulemuslik. Töötati välja hindamispoliitika ja valmisid mitmed soovituslikud juhised.

Hindamispoliitikas määratletakse alalisele säilita-

misele kuuluv teave selle sisust lähtudes ehk hindamise eesmärgid, dokumentide hindamise kriteeriumid ja hindamisstrateegia 2010. aastani. Hindamispoliitika sisaldab põhimõttelist uuendust — minnakse üle tänapäevasele arhivaalide hindamismudelile (funktsioonipõhisele hindamisele), mis võimaldab dokumentide arhiivinduslikku eelhindamist dokumentide loetelude põhjal juba enne dokumentide tekkimist. Seega tuuakse avaliku arhiivi hindamisotsuse andmine dokumendi elutsükli võimalikult varasesse staadiumi.

Sellise lahenduse vajalikkust on eriti oluliseks peetud elektroonilise dokumendihalduse kontekstis — asutused peaksid saama juba andmekogu või elektroonilise dokumendihaldussüsteemi projekteerimise etapis arvestada arhivaalide säilitamisnõuetega. Peale selle lihtsustatakse ja standardiseeritakse hindamisprotsessi. Võimalikult varajane hindamisotsuse langetamine ja mitmekordsete otsuste vähendamine säästab nii Rahvusarhiivi kui ka arhiivimoodustajate ressursi.

Olulisi otsuseid on Rahvusarhiiv teinud ka arhiivijärelevalve osas, seades järelevalvetoimingute ulatuse ja perioodilisuse sõltuvusse asutuse tähtsusest arhiivimoodustajana ja avaliku arhiivi kogumisallikana. Arhiivijärelevalve alla kuulub 2943 asutust, millest osas (I grupi asutused) teostatakse arhiivijärelevalvet täies mahus, osas (II grupi asutused) aga piirduakse nõustamise ja teabepäevadega. Arhiivijärelevalve meetoditena eelistab Rahvusarhiiv nn pehmeid mõjutusvahendeid (nõustamine, soovitamine, juhendamine, koolitus) karistusmeetmetele.

ARHIIVINDUSE ARENG 2003. AASTAL

2003. aastal jätkus Rahvusarhiivi arendamine arhiiviteenuste kvaliteedi tõstmiseks, säilitamiskulude kokkuhoiuks ja säilitustingimuste kaasajastamiseks. Selle eesmärgi saavutamise üheks vahendiks on maa-arhiivide arvu vähendamine, nende teeninduspiirkondade suurendamine ja klienditeeninduse parandamine. Seoses uue arhiivihoo valmimisega Rakveres liideti Lääne-Virumaa, Ida-Virumaa ja Järvamaa arhiivid.

Arhivaalide säilimise tagamine

2003. aastal paranesid oluliselt Rahvusarhiivi säilitustingimused. Rahvusarhiiv vabanes kõlbmatutest hoidlapindadest ühis- ja korterelamutes Jõhvis, Rakveres ja Paldiskis. Valmis Lääne-Virumaa arhiivihoo Rakveres, kuhu on võimalik

paigutada 17 000 riulimeetrit arhivaale.

Arhiivide hoidlapinna kogumaht on 83 748 riulimeetrit, neist koormatud 69 185 ehk 82,5 protsenti. Riigi arhiivides säilitatakse 17 993 arhiivifondi kokku 7 952 357 säilikuga. Samas ei vasta veel kõigi arhiivide säilitustingimused tänapäeva nõuetele (Ajalooarhiivi Liivi tänava hoidlad ja Filmiarhiiv) või puudub kogumiseks vajalik hoidlapind (Filmiarhiiv, Harju, Pärnu ja Saaremaa-arhiivid).

Kogumine

Plaanipärase kogumistegevuse kõrval tuli Rahvusarhiiv toime erakorralise ülesandega, mis tulenes riikliku hooneregistri tegevuse lõpetamisest 31. detsembril 2003.a. Koostöös Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumi ning maavalitsustega jõuti aasta lõpuks seisuni, mis lõi eeldused peaaegu kõigi hooneregistritoimikute vastuvõtmiseks maakondlikest registritalitustest avalikesse arhiividesse jaanuari keskpaigaks 2004.a. Vastuvõetavate arhivaalide kogus oli ca 250 000 hooneregistritoimikut (ca 3500 riulimeetrit). Hooneregistritoimikute lisandumine arhiividesse toob järgnevatel aastail kaasa arhiivipäringute hulga suurenemise (Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumi prognooside järgi kahekordistumise).

Olulise arenguna väärib märkimist ka Rahvusarhiivi ja Siseministeeriumi vahelise kirikuarhivaalide üleandmist puudutava aastatepikkuse vaidlusküsimuse osaline lahendamine. 2003. aastal andis Siseministeerium kõik vanemad kirikuarhivaalid (tekkinud kuni 1892) üle Rahvusarhiivi ja Tallinna Linnaarhiivi. Vanemate kirikuarhivaalide vastuvõtmine avalikesse arhiividesse oli suureks sammuks edasi suguvõsaurijate teenindamisel ning kodanike juurdepääsuõiguste tagamisel arhiiviteabele.

Digitaaldokumentide arhiveerimine

Vabariigi Valitsus kehtestas 2003. aasta märtsis esimese digitaalarhiivindusega seotud õigusliku regulatsiooni Eestis. Valitsuse määrus sätestas arhiivieskirjas digitaalarhivaalide avalikku arhiivi üleandmise nõuded, sealhulgas säilitamiseks sobivad vormingud. Lisaks sellele kinnitas riigisekretär riigiarhivaari juhitud töörühma poolt väljatöötatud "Digitaalarhiivinduse tegevuskava aastateks 2003 — 2005", milles täpsustatakse asjaajamise ja arhiivinduse arengukavas digitaalarhiivinduse arendamiseks kavandatud ülesanded.

Teistest digitaalarhiivinduse arendamiseks tehtud töödest väärib märkimist Rahvusarhiivi

juhised teabe CD-R-ile talletamiseks ning kompaktketaste säilitamiseks, Riigikantselei tellitud tööna valminud "Digitaalarhiivi maksumuse arvestus", mis võimaldab Riigikantseleil edaspidi paremini planeerida digitaalarhiivinduse kulusid, ning Rahvusarhiivi praktiline tegevus hooneregistri digitaalse andmekogu vastuvõtmisel, mille üheks eesmärgiks oli saada digitaalsete andmekogude arhiveerimise praktilisi kogemusi.

Juurdepääs arhivaalidele ja kasutamine

Arhiiviteabele juurdepääsu mitmekülgne tagamine ja kodanikele kvaliteetse avaliku teenuse osutamine on Rahvusarhiivi peamine siht ja arhiivi olemasolu põhjus. 2003. aastal suurenes arhiivi pöördunud inimeste hulk, seda nii uuri- missaaside külastuste kui ka arhiivipäringute mõttes. Külastuskordade arv kasvas 2002. aastaga võrreldes 4,5%. Päringuid arhiiviteabe kohta võib klient teha nii kirja, e-kirja, faksi, telefoni kui vahetu pöördumise teel. Rahvusarhiivi, Riigiarhiivi, Ajalooarhiivi, Filmiarhiivi ja Viljandi Maa-arhiivi veebilehtedele lisandusid 2003. aastal veel Valga, Harju ja Jõgeva maaarhiivide koduleheküljed.

KOOLITUS JA TEAVITAMINE

Koostöös Avaliku Teenistuse Arendus- ja Koolituskeskusega viidi läbi neli teabepäeva, millest võttis osa 169 asutuste asjaajamisteenistuste juhti. Riigiarhiiv korraldas ministeeriumide ja ametite dokumendihalduse eest vastuta-

vatele ametnikele seminari teemal "Näidisloeteludest dokumendisüsteemini", kus osales 51 inimest. Koolitusi ja teabepäevi oma tegevuspiirkonna järelevalvealustele asutustele korraldas ka enamik maa-arhiive. Huvi ja nõudmine dokumendihalduse, eriti aga elektroonilise dokumendihalduse koolituse järele on suur.

2003. aastal võeti vastu "Dokumendihalduri kutsestandard". See on esimene praktiline samm tänapäeval vajaliku elukutse — dokumendihalduri loomiseks Eestis. Ees seisab töö dokumendihalduri kutse sisseviimiseks Eestis kasutatavatesse ametite klassifikaatorisse ja kutsete loetelusse, dokumendihalduse eriala õppekavade väljaarendamine ning riikliku koolitustellimuse vajaduse selgitamine. Samuti tuleb luua dokumendihaldurite kutsetunnistuste omistamise ja nende täiendkoolituse süsteem.

MINISTRITE BÜROOD

REGIONAALMINISTRI BÜROO

MERIKE METSTAK
REGIONAALMINISTRI NÕUNIK

Minister Jaan Õunapuu büroo tähtsamad saavutused 2003. aastal olid regionaalhalduse ümberkorralduse vajaduse teadvustamine ning läbirääkimised selles küsimuses omavalitsus- ja maakonnajuhtide, omavalitsusliitude esindajate ning teadlaste vahel, omavalitsuste stabiilsete rahastamis põhimõtete väljatöötamine ja Eesti kodanikuühiskonna arengukontseptsiooni rakendamise komisjoni töö tõhus käivitamine.

REGIONAALHALDUS

Minister Jaan Õunapuu regionaalhalduse muudatuse ettepanekute kõige olulisem eesmärk oli anda regioonidele juurde otsustamisõigust, raha ja vastutust, samuti riigi pakutavate teenuste võrdset kättesaadavust kõikjal üle Eesti. Investeeringute maapiirkondadesse viimiseks ja Eesti regioonide tasakaalustatud arendamiseks on regionaalminister võtnud suuna detsentraliseerimisele ja territoriaalse juhtimise tugevdamisele.

Kohe valitsuse moodustamise järel alanud diskussioonid, nõupidamised ja läbirääkimised regionaalhalduse küsimustes päädisid septembris

regionaalhalduse reformi konverentsiga Toilas. Regionaalministri büroo ning Siseministeeriumi kohaliku omavalitsuse osakonna koostöös korraldatud konverentsil kohtusid pea kõigi huvitatud osapoolte esindajad: kõigi Riigikogu fraktsioonide ja omavalitsusliitude esindajad, vastava valdkonna teadlased, riigi- ja omavalitsusametnikud. Arutelu oli kindlasti üks tõsisemaid ja avatumaid selleteemalisi mõttevahetusi viimase kümne aasta jooksul.

Konverentsil sõnastati ühised seisukohad regionaalhalduse põhimõtete ja õiguslike aluste ning riiklike ja omavalitsuslike funktsioonide ja nende rahastamise osas. Nn Toila leppega täies mahus saab tutvuda Siseministeeriumi koduleheküljel.

Valitsus ei ole Toila leppel põhinevat regionaalhalduse reformi kava heaks kiitnud, kuid tulevalt paljuski Toila leppes tõstatatud probleemidest ja lahendamist vajavatest küsimustest on regionaalministri büroo koostöös Siseministeeriumi kohaliku omavalitsuse osakonnaga välja töötamas lahendusi. Minister Õunapuu on Vabariigi Valitsusele esitanud ettepanekud riigiasutuste esinduste maakondades paiknemise ja teenuste kättesaadavuse kohta ning töö selle kava jätkub 2004. aastal. 2004. aastal valmib Eesti territooriumi haldusjaotuse seaduse muutmise eelnõu, mis fikseerib senisest selgemalt omavalitsuste vabatahtliku ühinemise protseduuri reeglid ja rahastamis põhimõtted.

OMAVALITSUSTE STABIILSED RAHASTAMISPÕHIMÕTTED

Riigipoolne stabiilne rahastamine on omavalitsuste jätkuva arendamise alus. Seniste omavalitsuste tulubaasi kujundamise põhimõtete tõttu ei ole enamik omavalitsusi motiveeritud ise võimalikult palju tulu teenima.

Regionaalministri ettepanekul moodustati 2003. aasta juulis olukorra lahendamiseks asjatundjate komisjon kohalike omavalitsuste tulubaasi ümberkorraldamise põhimõtete väljatöötamiseks. Komisjoni põhiülesanne on välja töötada rahastamissüsteem, mis tagab omavalitsuste stabiilse tulubaasi, mis on vastavuses neile pandud ülesannetega. Komisjoni ülesanne on leida ka

lahendus, et tulumaksu vähenemisest ja tulumaksuvaba miinimumi tõstmisest tulenev laekumiste vähenemine ei toimuks omavalitsuste arvelt. Kohalike omavalitsuste finantsmudeli muutmise üheks eesmärgiks on motiveerida omavalitsusi senisest enam ise tulu teenima.

Olulise muudatusettepaneku tegi komisjon 2004. eelarveaasta omavalitsuste tulubaasi suurendamiseks. Komisjoni ettepaneku kohaselt eraldatakse kohalike omavalitsuste eelarvetesse 11,4% füüsiliste isikute maksustatavast brutotulust.

EESTI KODANIKUÜHISKONNA ARENGUKONTSEPTSIOONI RAKENDAMISE KOMISJON

Kodanike kaasamise poliitika põimub tihedalt kohaliku omavalitsuse ja regionaalarengu ning ka sisejulgeoleku ja rahvastiku valdkonnaga. Regionaalminister Jaan Õunapuu on alustanud kodanikuühiskonna valdkonna poliitika kujundamist riigi tasandil.

2003. aasta jaanuari seisuga oli Eestis registreeritud 18 092 mittetulundusühingut ja 357 sihtasutust, mille tegevus on koondunud eelkõige suurematesse linnadesse. Üks kodanike kaasamise poliitika prioriteete on just maapiirkondades traditsioonilise seltsielu jätkumine. Seda poliitilist eelistust toetab tänane olukord, kus juriidiliste kodanikeühenduste kõrvale on üha enam tekkinud aktiivseid inimesi koondavaid omaalgatuslikke seltsinguid.

Riigikogu kiitis Eesti kodanikuühiskonna arengukontseptsiooni heaks 2002. aasta detsembris.

Kontseptsioon sõnastab kodanikeühenduste ja avaliku võimu partnerluse alused ning raamistiku kodanikuaktiivsuse elavdamiseks ja demokraatia tugevdamiseks Eestis. Kontseptsiooni rakendamiseks loodi 2003. aasta oktoobris Vabariigi Valitsuse ja kodanikeühenduste esindajate ühiskomisjon, kus on esindatud enamik Eestis tegutsevaid kodanikeühenduste tüüpe. Vabariigi Valitsuse ja kodanikeühenduste esindajate ühiskomisjoni juhib minister Jaan Õunapuu.

Riigile on oluline kodanike ühiskonnaellu järjest suurem kaasamine nii maal kui linnas. Ühiskomisjon on välja töötamas ettepanekuid Vabariigi Valitsusele, mida peab kodanikeühiskonna arendamiseks Eestis esmajärjekorras tegema ja millisen planeerida valdkonna arengut tulevikus. Ühiskomisjonis kaasategevatest kodanikeühenduste esindajatest on regionaalministrile juba kujunenud usaldusväärse partnerina käsitatav nõuandev kogu kodanikuühiskonna poliitika väljatöötamisel.

RAHVASTIKUMINISTRI BÜROO

TAAVI RÕIVAS
RAHVASTIKUMINISTRI BÜROO JUHATAJA

Märtsi keskel ametisse astunud rahvastikuminister Paul-Eerik Rummo haaras härjal sarvist kohe esimestel päevadel. Samal ajal, kui käis alles meeskonna komplekteerimine, tuli esitada valitsusele hilinevad aruanded riikliku integratsiooni-programmi tegevuste kohta ning viivitamatult käivitada riiklik demograafiakomisjon. Lendstart oli ka vältimatu — tõstis ju valitsuskaliteerimine rahvastikuküsimuse selgeks prioriteediks ning pani rahvastikuministri õlgadele tõsise vastutuskoorma. Rahvusvaheliselt on prognoositud Eesti rahvaarvu dramaatilist langust; aega raiskamata tuli teha esimesed sammud selle vältimiseks.

IGASSE PERESSE TITA

Vabariigi Valitsuse esimese tõsisema sammuna kavandatud vanemahüvitise seaduse eelnõu kütis niigi kuimal suvel kired kõrgele ja suvepuhkusele ei saanud rahvastikuministri büroo mõeldagi. Kuigi veel 2002. aastal ei tulnud kellelgi pähegi negatiivse übetrendi pööramiseks midagi ette võtta, oli nüüd "teeks ikka tiba teisiti" ja "tahaks veel rohkem" hüüdjaid hulganisti. Ühtäkki nähti vanemahüvitises võluvitsa, mis lahendab kõik Eesti sotsiaalprobleemid. Töö seaduse tegeliku eesmärgi — sündide arvu stimuleerimise — selgitamiseks võttis päris võhmale.

10. detsembril saatis pingutusi edu ning Riigikogu tegi ajaloolise otsuse: perekonna sisetulek säilib lapsega kodusoleku ajaks. Lisaks algselt lubatule-planeeritule veel vanemahüvitise jätkumine järjestikuste sündide puhul ja mitu väiksemat detaili, mis loodetavasti kõik aitavad noori peresid vastutusriikka otsuse vastuvõtmisel. Paralleelselt vanemahüvitisega tegi Vabariigi Valitsus rahvastikuministri algatusel teise olulise rahvastikupoliitilise otsuse — esimest korda võeti vastu terviklik dokument, mis paneb aastani 2007 paika rahvastikupoliitika alused. Teemat peeti sedavõrd oluliseks, et parlament arutas Eesti rahvastiku olukorda (just eelnimetatud dokumendi alusel) novembris riiklikult tähtsa küsimusena.

EESTI KODANIK ON EUROOPA KODANIK

Kodakondsuseta eestimaalaste hulk — 160 000 — on jätkuvalt väga suur. Nii suurele auditooriumile selgitustööd teha on loomulikult väga raske ning kasutada tuleb kõiki võimalikke kanaleid. 2003. aastal võtsime luubi alla kooliõpilaste mured kodakondsuse saamisel. Pearõhk mõistagi keeleõppel ning "lisakommiks" meeldetuletus, et Euroopa Liiduga liitudes saab igast Eesti kodanikust Euroopa Liidu kodanik.

Olukorras, kus Ida-Virumaa noortest on kodumaakonnast väljaspool käinud vaid üksikud, võib Euroopa kodanikuks saamine tunduda sama müstilisena kui ameeriklaste Marsi vallutamise plaanid, kuid eesmärk on sellegipoolest pingutust ja saavutamist väärt. Arusaadavalt tuleb põhitähelepanu pöörata keeleõppele (selleks on mitmes Eesti koolis edukalt käivitunud keelekümbluse programm ning vene keelt kõnelevatele noortele korraldatakse keelelaagreid eestikeelses keskkonnas), kuid pea sama oluline on teavitustöö — info, et kodanikul on rohkem võimalusi.

Lisaks tööle kodumaal on Eestis integratsiooni-teemal toimuv atraktiivne ka välismaailma jaoks. Selgitustööd teha ja eesmäärke tutvustada tuli tihtilugu ka piiri taga.

RIIGI TEATAJA

SÜMBOOLIKA JA TEENETEMÄRGID

RIIGI TEATAJA

MARIKA SEPPIUS
RIIGI TEATAJA KIRJASTUSE DIREKTOR

2003. aasta keskel täitus esimene tegevusaasta ainulaadset riiklikul õigusaktide andmebaasil maailmas — elektroonilisel Riigi Teatajal.

Elektrooniline Riigi Teataja (eRT) asub Internetis aadressil www.riigiteataja.ee

Eestis ollakse juba harjunud sellega, et igal aja- hetkel on võimalik ametlikust elektroonses õigusaktide andmebaasist saada tasuta kätte kehtiv õigus. Möödunud aastal tehti muudatus Riigi Teataja seadusesse, mille kohaselt on tervikteksti koostamise ja esitamise tähtaega lühendatud seitsmelt tööpäevalt kolmele tööpäevale. Oleme jõudnud lähemale eesmärgile, et uued tervik- tekstid ehk õigusaktide kehtivad redaktsioonid hakkaksid ilmuma andmebaasis muudatuste jõustumisega samaaegselt. Tulevikus on plaanis uus terviktekst esitada eRTsse samal päeval muutuva akti ilmunisega.

Elektroonilise Riigi Teataja kasutusstatistika näitab, et selline avalik teenus on väga vajalik. Kui 2002. aasta juunis külastati riiklikku õigusaktide andmebaasi keskmiselt 2660 korda päevas, siis 2003. aastal oli selle keskmine külastatavus päevas kasvanud 3430-ni. Rekordiline oli 2003. aastal oktoobrikuu, mil andmebaasi vaatas päevas keskmiselt 4000 külastajat.

Rõõmuga võib tõdeda, et elektroonilise Riigi Teatajaga on kasutajad harjunud ja selle omaks võtnud. Seda näitas ka novembris läbiviidud rahulolu-uuring. Esimene aasta koos kasutajatega andis meile juurde palju häid mõtteid ja arvestatava nõuandja (kasutajad) planeerimaks arendustöid.

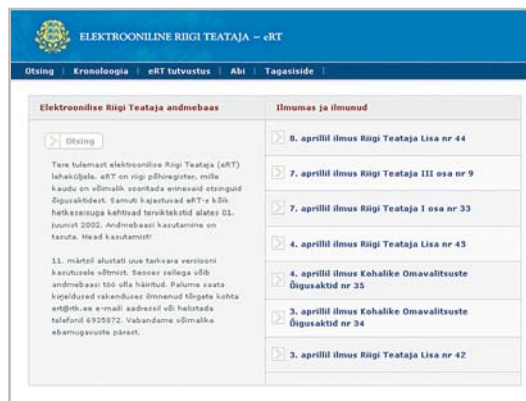
Elektroonset Riigi Teatajat peavad oluliseks töövahendiks nii riigiametnikud kui ka juristid ja ajakirjanikud. Riigi Teataja Kirjastuse õlul lasub vastutus veelgi parema ja süsteemsema andmebaasi loomise eest.

Möödunud aastat võime pidada ka kohalike omavalitsuste aastaks. Järjest rohkem kasutavad kohalikud omavalitsused oma üldhuvipakkuvate ja oluliste määruste avalikustamiseks Riigi Teatajat. Kohalike omavalitsuste õigusaktide andeid avaldati koguni 214 korral, senine keskmine annete arv aastas küündis vaid 80-ni.

Kohalike omavalitsuste õigusakte avaldatakse ainult elektroonilises Riigi Teatajas. Koostöös Avaliku Teenistuse Arendus- ja Koolituskeskusega viidi läbi koolitus kohaliku omavalitsuse töötajatele, mille eesmärgiks oli õpetada omavalitsusametnikke edastama õigusakte eRTsse. Koolitus toimus kokku viies maakonnas ja koolitati ca 80 omavalitsusametnikku, kes 2004. aastast hakkavad esitama akte läbi eRT süsteemi.

Elektroonilise Riigi Teataja arendus 2003. aastal toimus n-ö telgitaguses osas, parendati töökeskkonda ja täiustati tehnilisi lahendusi.

Paberkandjal Riigi Teataja jaoks oli 2003. aasta juubelihõnguline — 85 aastat tagasi ilmus esimene Riigi Teataja number. Tähtpäevaks korraldasime näituse "Dokumenteeritud lugu. Riigi Teataja 1918–2003" koostöös Riigikantslei ja Rahvusraamatukoguga. Näitusel anti ülevaade Eesti ajaloo pöördepunktidest Riigi Teataja lehekülgedel ning tutvustati meie riigisekretäre läbi aegade. Tagasiside näituse kohta oli positiivne ja andis kindlustunde, et sellised ülevaated ja meeldetuletused aegade tagant on inimestele vajalikud.

SÜMBOOLIKA JA TEENETEMÄRGID

KALEV UUSTALU
SÜMBOOLIKAOSAKONNA JUHATAJA

Vabariigi Presidendi otsuste kohaselt anti 2003. aastal välja 350 riiklikku teenetemärki, neist 241 Eesti kodanikele ja 109 välismaalastele. Iseisvuspäeva puhul said teenetemärgi kavaleriks 293 inimest, riigivisiitide käigus anti välja 52 riiklikku teenetemärki ning kolm teenetemärki anti Eestis teenistuse lõpetanud välisriikide diplomaatidele.

Eesti kõrgeima järgu riikliku teenetemärgiga — teenetemärgi ketiga — autasustati 2003. aastal Luksemburgi Suurhertsogit Henri'd, Portugali Vabariigi Presidenti Jorge Sampaiot, Bulgaaria Vabariigi Presidenti Georgi Parvanovit, Malta Vabariigi Presidenti prof. Guido de Marcot ja Rumeenia Vabariigi Presidenti Ion Iliescut.

Anti välja ka üks Kotkaristi teenetemärk mõõkadega, selle sai kapten Ingvar Salk. Tegemist on autasuga, mida antakse ainult sõjaliste teenete eest ja sellega on taasiseisvumise järgsel perioodil autasustatud ainult kümnet inimest.

Riiklike teenetemärkide väljaandmise statistika nende liikide ja klasside kaupa on esitatud alljärgnevas tabelis.

Riigikantselei juures tegutsevale Teenetemärkide Komiteele kinnitas Vabariigi Valitsus uue esimehe — riigisekretär Heiki Loodi, ning komitee koosseisu ühe uue liikme — Kultuuriministeriumi kantsleri Siim Suklese.

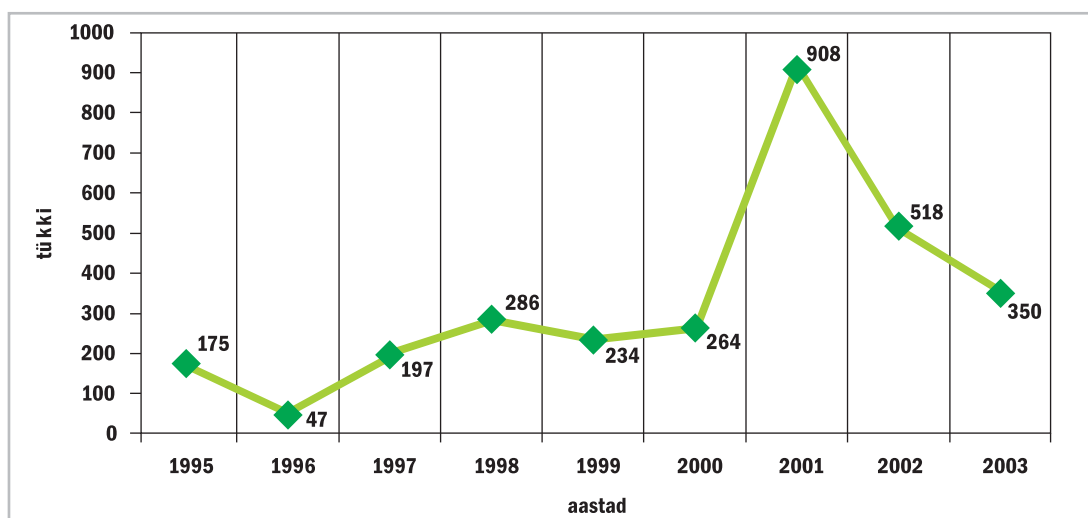
Teenetemärkide Komitee istus aasta jooksul koos üheksal korral. Kõrvuti riiklike teenetemärkide taotluste läbivaatamisega oli komitee päevakorras ka Eesti kodanikele antud välisriikide au- ja teenetemärkide registreerimine. Neid registreeriti kokku 165. Kõige enam (27 tk) registreeriti Portugali Vabariigi Prints Dom Henrique Ordeni teenetemärke. Need anti üle seoses Vabariigi Presidendi riigivisiidiga Portugali — tulenevalt diplomaatilisest protokollist autasustati visiidil osalenud Eesti delegatsiooni liikmeid.

Viieaastase vaheaja järel koostasime ning trükkisime uue albumi "Eesti riiklikud teenetemärgid", mis annab eesti, inglise ja prantsuse keeles ning heade fotodega kujundatult ülevaate kõikidest Eesti riiklikest ordenitest ja medalitest.

Ilmus ka uus trükis "Eesti tänab 2002-2003", mis esitab ülevaate Eesti riigi poolt teenetemärkide vääriliseks hinnatud inimestest. Perioodiliselt ilmuv "Eesti tänab" hõlmab ajavahemikku 1919-2003. Kõik selle sarja trükised on kättesaadavad ka internetis Riigikantselei veebilehel.

2003. aastal antud teenetemärgid							
	VT	KR	KR mõõkadega	RV	EPR	MR	Kokku
Kett	1					4	5
I klass	5	3				21	29
II klass	3	3		2	2	11	21
III klass	15	4		2	7	13	41
IV klass	56	8		3	11	9	87
V klass	83	29	1	1	14	10	138
Medal	13				1		14
Kuldrist		6					6
Hõberist		4					4
Raudrist		5					5
Kokku	176	62	1	8	35	68	350

VT — Valgetähe teenetemärk; KR — Kotkaristi teenetemärk; RV — Riigivapi teenetemärk; EPR — Eesti Punase Risti teenetemärk; MR — Maarjamaa Risti teenetemärk

Teenetemärkide andmine taasiseseisvumise järgsel perioodil

Veebruaris korraldati Eesti Rahvusraamatukogus näitus, mis andis ülevaate teenetemärkide kavaleridest ja muutustest riiklike teenetemärkide valdkonnas aastatel 1919–2003. Näituse muutis eriti tähelepanuväärseks fakt, et see oli üks vähestest avalikest väljapanekutest Eestis, kus kodanikel oli võimalus vaadata Eesti Vabadusristi ning Kotkaristi mõõkadega teenetemärki. Vabadusristi väljaandmine lõpetati 1925. aastal ning Kotkaristi teenetemärke mõõkadega antakse välja ainult lahingutegevuses silmapaistnud isikutele.

Esmakordselt esitleti näituse raames videoülevaadet riiklike teenetemärkide valmistamisest ning tänavaküsitlusest, milles uuriti elanike huvi ning teadlikkust riiklike teenetemärkide osas. Samaaegselt teenetemärkide näitusega kujundati Rahvusraamatukogus eraldi fotoväljapanek teenetemärkide kavaleridest taasiseseisvumise järgsel perioodil. See väljapanek külastas hiljem rändnäitusena vabariigi erinevaid õppeasutusi ja raamatukogusid.

Eesti riiklike teenetemärkide väljapanekud toimusid 2003. aastal ka väljaspool Eesti Vabariigi piire — jaanuaris Varssavis Poola Armee Muu-

seumis ja veebruaris Brüsselis Kuninglikus Albert I Raamatukogus.

Lipukultuuri arendamise ja Eesti riigilipu väärtustamise üheks osaks oli 2003. aastal Kodukaunistamise Ühenduse poolt korraldatava üleriigilise konkursi parimate autasustamine kokku tuhande rahvusvärvides mastivimpliga.

2003. aastal jätkus samuti valitsusasutuste sümbolite registreerimine. Registreerimistaotlusi esitasid Politseiamet, Päästeamet, Justiitsministeerium, Õiguskantsler, Veeteede Amet jt.

2002. aasta alguses tegevust alustanud riigivapiga pitsatite ja turvaelementidega tähtsate dokumentide riiklikku registrisse kanti 2003. aasta jooksul 269 vapipitsarit ja 46 dokumendiplanki. Kokku sisaldab register 1212 vapipitsarit ja 637 dokumendiplanki. 2003. aasta lõpu seisuga oli Eesti Vabariigis kasutusel 1177 vapipitsatit.

Teenetemärkide komitee koosseis detsembris 2003

Esimees: riigisekretär	Heiki Loot
Aseesimees: Välisministeeriumi kantsler	Priit Kolbre
Komitee liikmed:	
Haridus- ja Teadusministeeriumi kantsler	Peep Ratas
Siseministeeriumi kantsler	Märt Kraft
Vabariigi Presidendi Kantselei õigusosakonna juhataja	Mall Gramberg
Välisministeeriumi protokolliosakonna peadirektor	Tiina Nirk
Kaitseministeeriumi kantsler	Indrek Kannik
Kultuuriministeeriumi kantsler	Siim Sukles
Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumi kantsler	Marika Priske
Justiitsministeeriumi kantsler	Priidu Pärna
Sotsiaalministeeriumi kantsler	Maarja Mändmaa
Komitee sekretär: Riigikantselei sümbolikaosakonna nõunik	Ivo Manfred Rebane

TUGITEGEVUSED

RIIGIKANTSELEI TÖÖTAJAD 2003. AASTAL

KRISTEL SAAR
RIIGIKANTSELEI PERSONALITALITUSE JUHATAJA

31. jaanuari 2003. a seisuga oli Riigikantseleis tööl 214 inimest — 166 ametnikku ja 44 abiteenistujat.

Arvutuslik keskmine ametnik on 37-aastane kõrgharidusega naine, kes on Riigikantseleis töötanud 5 aastat. Tegelikult on Riigikantselei ametnikest 65% naised ja 35% mehed ning kõige suurem vanusegrupp (40%) 21–30-aastased. Ametnike põhigruppidest lähtuvalt on vanuses 21–40 aastat 69% kõrgematest ametnikest.

Kõrgharidusega on 74% ametnikest, nendest 20% omab magistri- või doktorikraadi. Tähelepanuväärne on see, et kõrgematest ametnikest 95% on kõrgharidusega. Nii kõrgharidust kui teaduskraadi omavate ametnike hulk on aasta jooksul veidi kasvanud (vastavalt 3% ja 1,5%).

Riigikantselei koosseisust 25 ametikohta on tähtajalised (peaministri ja ministrite ametisoleku ajaks) ning 2003. aasta aprillis toimunud Vabariigi Valitsuse vahetus tõi Riigikantseleile kaasa hulgaliselt personalimuudatusi.

Kokku lahkus aasta jooksul Riigikantseleist 36 ametnikku ja 18 abiteenistujat. Enamasti minid Riigikantseleist erasektorisse, lahkunud ametnikest vaid 16% jätkas avalikus teenistuses.

Vabariigi Valitsuse vahetumise ning struktuuri- muudatustega seoses oli tööjõuvajadus aasta jooksul küllalt suur, teenistusse võeti 55 ametnikku (sh 18 peaministri ja ministri nõunikku) ning 7 abiteenistujat. Ligi pooled uutest ametnikest (44%) tulid avalikust teenistusest.

Riigikantselei koosseis püsis suhteliselt muutumatuna — ametikohtade arv kasvas aasta jooksul vaid ühe koha võrra ning abiteenistuskohade arv vähenes 5 koha võrra.

Kõrgemate ametnike ametikohtade täitmiseks korraldati 6 avalikku konkurssi, neist 2 juhi (dokumendihalduse osakonna juhataja ning majandusosakonna tehnilise talituse juhataja) ning 4 nõuniku ametikohale. Konkursid äratasid laialdast huvi — juhtide ametikohale kandideeris keskmiselt 21 ning nõunike kohale 14 inimest. Edutamise kaudu täideti 2 ametikohta: siseauditi osakonna juhataja ning istungiosakonna juhataja.

PERSONALIJUHTIMINE

2003. aastal töötati Riigikantseleis välja personalipoliitika ja alustati palgasüsteemi korrastamisega. Riigikantselei on pidevalt arenev organisatsioon, kelle põhiline väärtus seisneb kompetentsetes töötajates. Personalipoliitikas said sõnastatud personalitööga seotud ühtsed põhimõtted ja arusaamad ning selle eesmärk on tagada personalijuhtimise läbipaistvus ja ühetaolisus. Personalipoliitika väljatöötamisel olid arenguseminaride kaudu kaasatud peadirektor ning enamik Riigikantselei struktuuriüksuste juhtidest.

Palgasüsteemi korrastamise peamiseks eesmärgiks on luua õiglane ning läbipaistev süsteem ning valmistuda kavandatavaks avaliku teenistuse palgakorralduse reformiks. 2003. aasta jooksul viidi läbi koostöös konsultatsioonifirmaga Fontes 127 ametikoha hindamine analüütilise ametikohtade hindamise meetodika alusel. See meetodika võimaldab erinevate kriteeriumide (haridus, erialane kogemus, töö reguleeritus, vaimne pingutus, koostöö ja juhtimine, vastutus) hindamise kaudu anda ametikohtadele numbrilised väärtused ning selle alusel kogu asutuse ametikohti omavahel võrrelda.

STRUKTUURIMUUDATUSED

Riigi avaliku halduse asutuste asjaajamise ja arhiivinduse veelgi tõhusamaks arendamiseks ning elektroonilisele dokumendihaldusele ülemineku koordineerimiseks loodi Riigikantseleis dokumendihalduse osakond. Siseauditi osakonna loomise ajendiks olid kasvavad nõudmised ja kohustused avaliku sektori siseauditi funktsioonile. Osakonna eesmärgiks on hinnangu andmine Riigikantselei ja tema haldusala sisekontrolli, aruandluse ja tegevuse tulemuslikkuse kohta.

Teadmistepõhise majandusarengu suunamiseks ning "Eesti edu 2014" projekti koordineerimiseks asus tööle valitsuse arendusnõunik ning ELi alase poliitika koordineerimiseks valitsuse nõunik — EL asjade direktor.

Seoses Euroopa Liidu struktuurifondide rakendamise ja lisandus Riigikantseleile 2003. aastal Eesti riikliku arengukava meetme 1.4 "Haldus- suutlikkuse tõstmine" rakendusüksuse ülesanded. Meetme rakendamise ettevalmistamisprot-

sessi ning rakendusüksuse ülesannete täitmist koordineeriva funktsiooni sai avaliku teenistuse ja personaliosakond. Rakendusüksuse ülesannete täitmiseks kaasnesid lisafunktsioonid ka teistele struktuuriüksustele.

Vabariigi Valitsuse Euroopa Liidu alase poliitika muutunud koordineerimisülesannete efektiivsusemaks täitmiseks muudeti eurointegratsiooni büroo struktuuri ja tööjaotust ning uuenenud üksus jätkas oktoobrist Euroopa Liidu sekretariaadi nime all.

KOOLITUS

Aasta jooksul osales koolitustel 75% Riigikantslei ametnikest, seejuures on arvestusest välja jäetud tähtjalised ametnikud, kelle töö spetsiifikat arvestades on keerukas koolitusvajadust hinnata ning koolitustel osalemiseks sobivat aega leida. Koolitusel mitteosalenud ametnikud olid valdavalt kas teenistusse asunud või teenistusest lahkunud 2003. aasta jooksul.

Kiirlugemiskooli juhendamisel õppis kaks gruppi kaheksa nädala jooksul erinevaid tehnikaid tekstide kiiremaks lugemiseks ning meeldejätmiseks. Juhtidele toimus kaks arenguseminari, Self II eestvedamisel personalipoliitika väljatöötamiseks ning Fontese koordineerimisel ametikohtade hindamise läbiviimiseks. Sisefunktsioone täitvate üksuste töötajad arendasid koostööoskusi kehtestava käitumise treeningul, toimus ka ühe struktuuriüksuse meeskonnatöö ja suhtlemisuskuste arendamise koolitus. Uutele töötajatele korraldati kasutajakoolitus Riigikantsleis e-posti ja ajaplaneerimise programmi kasutusel oleva Lotus Notes'i tutvustamiseks.

Ühe ametniku keskmine koolitusmaht oli 25 tundi, mille eest tasuti 3600 krooni. Koolitustunni keskmiseks maksumuseks teeb see 144 krooni. Koolitusvormil on koolitustunni hinnale märgatav mõju, avatud koolituse tund maksis keskmiselt 103 krooni ametniku kohta ning grupikoolitus (tellimuskoolitus) vastavalt 261 krooni. Riigikantslei koolituseelarve oli 2003. aastal 3,3% palgafondist, millest kasutati ära 89%.

Grupikoolituste maht kõikidest koolitustundidest oli 25% ning selle eest maksti 46% koolituseelarvest. Juhtimiskoolituste puhul kasutatakse grupikoolitust valdava koolitusvormina, sest see võimaldab anda Riigikantslei juhtidele ühesuguse arusaama ja käsitluse erinevatest juhtimisvaldkondadest. Võrreldes eelneva aastaga on juhtimiskoolituste kasv olnud mitmekordne (2002. aastal 350 tundi, 2003. aastal 903 tundi).

Kõige rohkem teenistujaid osales keeleõppe koolitusel (31%), millest suurema osalejate arvuga olid kiirlugemine, praktiline eesti keel, prantsuse keel ning inglise keel. Valdkondadest järgnesid juhtimine (19%), personalitöö (11%) ja arvutiõpe (8%). Erialaste teadmiste täiendamiseks osalesid ametnikud ka paljudel teabepäevadel.

RIIGIKANTSELEI FINANTSVAADEST

MARELLE ERLLENHEIM
RAAMATUPIDAMISE OSAKONNA JUHATAJA

Riigikantselei raamatupidamise osakonna põhiülesandeks on Riigikantselei aastaeelarve ja vajadusel lisaelarve kohta käivate ettepanekute ettevalmistamine, eelarve täitmise aruannete ja analüüside koostamine, eelarve täitmise ja raamatupidamise korraldamine.

Pealtnäha on tegemist igapäevase rutiinse numbrite ritta seadmisega. Tegelikult tähendas 2003. aasta osakonnale märkimisväärset tööd valmistumaks järgneval aastal toimuvateks muudatusteks riigi raamatupidamise korraldamises ja Euroopa Liidu struktuurifondide rakendusüksuse rolli täitmiseks. Valmistasime ette terve rea sisekontrolli tagamiseks vajalikke eeskirju, kaardistasime raamatupidamisega seotud olulised protsessid (nt varade arvestus, ostud, maksed), viisime lõpule vötkoodi kasutamise juurutamise varade arvestuses, osalesime uue lepingute registri väljatöötamises ja toetasime juhtkonda kokkuhoiu meetmete rakendamisel.

Märkimisväärne on eelarvevahenditesse säästliku suhtumise põhimõtte üldtunnustatus Riigikantseleis. Oluliselt on suudetud vähendada näiteks transpordi-, side- ja esinduskulusid. Jätkuvalt on võõrandatud ja võõrandatakse asutusele mittevajalikke hooneid ja vallasvara — kuna 2002. aastal võõrandati Keila-Joa puhkeala ja kolm väiksemat objekti, siis vähenesid kinnistute majandamiseks vajalikud kulud. E-teenuste arendamise teel luuakse keskkond administreerimiskulude kokkuhoiuks nii Riigikantseleis kui teistes riigiasutustes.

Oluliseks saavutuseks kulude kokkuhoiu osas peame "Ametlike Teadaannete" paber kandjal väljaandmise lõpetamist. Sellest tulenevalt sai võimalikuks vastava riigihanke lepingu muutmine, mille tulemusena kulud langesid 9 miljonilt kroonilt 2002. aastal 5,4 miljonile kroonile 2003. aastal ja mis võimaldas 2004. aasta eelarvesse planeerida teenuse eest tasumiseks ainult 3,7 miljonit krooni.

Riigikantselei 2003. aasta eelarve oli 98 575 000 krooni. Vastavalt Vabariigi Valitsuse seadusele on eelarves eraldi välja toodud Riigikantselei teenindamisel olevate ministrite kulud. Rahvastikuministri 2003. aasta eelarve oli 4 231 000 krooni ja regionaalministri bürool 2 806 000 krooni.

Eelarve täitmine kokku oli 90 710 419 krooni. Sealhulgas riigituludest saadud vahendite jääk ligi 7 miljonit, millest 3,8 miljoni osas on esitatud rahandusministrile ületoomistaotlus. Majandustegevusest laekuvate tulude eelarve oli 3 miljonit krooni, tegelikult laekus 2 769 113 krooni, millest 592 687 krooni kuulub ületoomisele 2004. aastasse.

Eelarve kujunemist mõjutasid sellised riigi elus olulised sündmused nagu Euroopa Liiduga ühinemiseks valmistumine ja rahvahääletus. Rahvahääletuse-eelse teavitustegevuse eelarveks kujunes aasta lõpuks 8,1 miljonit krooni. Tagamaks Euroopa Liidu alase info igapäevast kättesaadavust laiale avalikkusele on Riigikantselei alates 1998. aastast finantseerinud ka Rahvusraamatukogu Euroopa Liidu infokeskuse tegevust. 2003. aasta eelarves oli selleks ette nähtud 1,358 miljonit krooni. Liitumiseks valmistumisel aitasid kaasa Euroopa Liidu sekretariaadi poolt läbiviidud Euroopa Liidu alased uuringud, milleks oli eelarves üks miljon krooni.

Jätkuvalt rahastati Riigikantselei eelarvest ametnikele korraldatavaid koolitusprogramme, sealhulgas 1,2 miljonit krooni kasutati sihtotstarbeliselt Euroopa Liidu alaste koolitusteks ja 714 000 krooni muudeks koolitusteks.

Üheks Riigikantselei ülesandeks on ka riigi sümboolikaga seotud tegevused. Teenetemärkide soetusteks, sümboolikanäituste korraldamiseks ja vastava kirjanduse väljaandmiseks kulus 2 miljonit krooni.

Investeeringutest oli Riigikantseleil 2003. aasta kavas ainsa suurema objektina Riigikantselei turvaala (koordinatsioonidirektori büroo ja riigisadaluse kaitseks vajalike ruumide) väljaehitamine. Põhjalike hinnaläbirääkimiste tulemusena õnnestus objekti maksumust oluliselt vähendada, nii et aasta lõpus oli võimalik 350 000 krooni suunata teistele objektidele (sideliinid, elektrisüsteemid).

Riigikantseleil on oluline roll kaasaegsete info- ja tehnoloogiliste lahenduste juurutamisel valitsusasutustes. Tegemaks koostööd Euroopa Liidu liikmesriikidega ühtsete võrguteenuste rakendamisel ning vastavate reeglite väljatöötamisel ühi-

nes Eesti 2002. aastal IDA II (Interchange of Data Between Administrations) programmiga. Programmi Eesti-poolseks kontaktisikuks on Riigikantselei ning programmi osalusmaks eelarves oli 438 000 krooni. Infotehnoloogilisteks arendustöödeks kulus 2,38 miljonit krooni, millest ligi 900 000 moodustasid Rahvusarhiivi arendusprojektidega seotud kulud. Alates 2004. aastast on Riigikantselei hallatavate asutuste arenduskulud vastava asutuse eelarves. Riigikantselei arendusprojektidest olulisemad olid elektroonilise Riigi Teataja, valitsuse istungite infosüsteemi, ametnike andmebaasi ja Riigikantselei dokumendihaldussüsteemi arendamine.

Eelarvesse olid planeeritud vahendid Vabariigi Valitsuse kinnitatud "Asjaajamise ja arhiivinduse arengukava aastateks 2002 kuni 2005" elluviimiseks ligi 2 miljoni krooni ulatuses. Seoses dokumendihalduse valdkonna administreerimisel toimunud muudatustega jõuti realiseerida arengukava täitmisega seotud tegevused ainult osaliselt ning neid jätkatakse 2004. aastal vastavalt arengukava rakendusplaanile.

Kokkuvõtliku ülevaate Riigikantselei eelarve täitmisest annab alltoodud tabel.

Eelarve alajaotus	Kulu	Eelarve	Täitmine	Jääk	Täitmine %
Riigikantselei tegevuskulud	Personalikulu	34 655 000	34 185 603	469 397	98,6%
	Majandamiskulu	48 984 000	44 374 809	4 609 191	90,6%
Rahvastikuministri büroo tegevuskulud	Personalikulu	2 790 000	2 750 533	39 467	98,6%
	Majandamiskulu	1 441 000	1 321 886	119 114	91,7%
Regionaalministri büroo tegevuskulud	Personalikulu	2 440 000	2 431 899	8 101	99,7%
	Majandamiskulu	366 000	257 805	108 195	70,4%
Eraldised	Rahvusraamatukogu infokeskus	1 358 000	1 358 000	0	100,0%
	IDA programm	438 000	437 557	443	99,9%
	Narva Eesti Maja	200 000	200 000	0	100,0%
	Inimõiguste Instituut	352 000	352 000	0	100,0%
	Mitte-eestlaste Integratsiooni SA	150 000	150 000	0	100,0%
	Muud kulud	Riigilõivu kulud	9 000	5 890	3 110
Investeeringud	Riigikantselei turvaala	400 000	10 237	389 763	2,6%
	Rahukohtu 3 elektrisüsteemid	200 000	0	200 000	0,0%
	Masinad ja seadmed	150 000	0	150 000	0,0%
	IT seadmete soetamine	855 000	164 306	690 694	19,2%
	Inventari soetamine	550 000	283 958	266 042	51,6%
	Tarkvara soetamine	237 000	99 510	137 490	42,0%
Omatulud	Majandamiskulu	3 000 000	2 176 426	823 574	72,5%
Kokku 2003 eelarve		98 575 000	90 560 419	8 014 581	91,9%
2002. a ületulnud vahendid	Majandamiskulud	1 838 598	1 833 978	4 620	99,7%
	Riigikantselei turvaala	2 300 000	2 300 000	0	100,0%
	Ajalooarhiiv	358 346	358 346	0	100,0%
Kokku 2002 eelarvest ületulnud vahenditest		4 496 944	4 492 324	4 620	99,9%

Ametlikud Teadaanded on elektroonilisel kujul Internetis ilmutav ja Riigikantselei väljaantav ametlik väljaanne.

Tulenevalt "Riigi Teataja seadusest" avaldatakse Ametlikes Teadaannetes teated, kutsed ja kuulutused, mille avaldamise kohustus tuleneb seadusest, Vabariigi Valitsuse määrusest või ministri määrusest, kuid mille avaldamist Riigi Teatajas või muus trükiväljaandes ei ole ette nähtud. Ametlikud Teadaanded uuenevad pidevalt ehk siis uusi teateid lisandub süsteemi vastavalt nende esitamisele igal tööpäeval.

Vastavalt Riigikantseleiga sõlmitud lepingule korraldab Ametlike Teadaannete väljaandmist Äripäeva Kirjastuse AS. Kuni 30. juunini 2003 ilmus väljaanne ajalehe Äripäev iganeljapäevase lisana. Ametlikud Teadaanded ilmutavad alates 1. juulist 2003 ainult elektrooniliselt aadressil www.ametlikudteadaanded.ee. Ametlike Teadaannete veebilehekülg on kõigile soovijatele tasuta ligipääsetav.

RIIGIKANTSELEI MAJANDAMINE

REET RINGO
MAJANDUSOSAKONNA JUHATAJA

Riigikantselei majandamisel on esmatähtis kasutada heaperemehelikult riigivara — tagada, et vahendid, mis on meie kätte usaldatud, oleksid kasutatud sihipäraselt ja säästlikult ning seejuures peaministril, Vabariigi Valitsuse liikmetel ja Riigikantselei ametnikel oleks hea oma igapäevast tööd teha.

2003. aastal jätkasime tööd Stenbocki maja ja selle naabruses asuvate Riigikantselei valitsemisel olevate hoonete väljaarendamiseks, et 2004. aasta lõpuks saaksid kõik Riigikantselei struktuuriüksused töötada üksteise vahetus läheduses. Mahukamaks ehitustööks oli Stenbocki maja kõrval asuva hoovimaja ja õue renoveerimine. Tööde teostamine oli keeruline ja täis üllatusi — siin tuli välja tüüpiline vana asja paikamise häda, et kui lappimisel kõrvalt midagi rebeneb, tuleb ette täiendavaid töid. Aga lõpuks ikkagi saadi valmis korralik, NATO nõuetele vastav turvaala.

Lisaks korrastati Tallinnas aadressil Tātari 56 asuva haldushoone väljanägemist, vahetati aknaid ja värskendati fassaadi. Pärnu külalismaja katus ei jookse enam läbi ja Tallinnas Vabaduse puiesteel asuvat külalismaja on pisut värskendatud. Remonditi ka rahvastikuministri Jõhvi büroo ruume.

Stenbocki maja renoveerimine valitsushooneks lõppes aastal 2000, kuid juba kolm aastat hiljem selgus, et elektrivõimsused on intensiivse töö ja arenduste tõttu ammendumas. Elektroonika-

seadmete ning nõrkvoolusüsteemide hooldusele ja remonditöödele korraldati hange ning nüüd pole muud, kui usinasti töödega pihta hakata.

Loomulikult tuli majandusosakonna töötajatel teha aasta jooksul ettenägematuid töid: küll lõhkus midagi tuul, rikkus vesi või mattis lumi enda alla, ei töötanud liftid või elekter läks ära. Lõppude lõpuks aga saadi kõik asja korda ja elu läks edasi. Selline on see maja pidamine — pidev töö ja muretsemine ning rõõm tehtust.

Riigikantselei majandusosakonna ülesandeks on ka peaministri ja riigisekretäri abistamine esindusülesannete täitmisel ja kõrgete riiklike külaliste vastuvõtmine. See on etiketi peensusi, teenindamise nüansside tundmist ja head suhtlemisoskust nõudev vastutusrikas tegevus. Kujutage ette, kui te peaksite teenindama Tema Pühadus patriarh Bartholomeust, patriarh Aleksius II, Euroopa Komisjoni asepresidenti Neil Kinnockit! Meenutagem kas või, kuidas rätsepmeister Kiir pakkus kohvi härra Joosep Tootsile — mida kõike võib juhtuda, kui mõni kõige väiksemgi asi jääb tähelepanuta! Tänu meie külaliste teenindamise talituse töötajate tublidusele on kõik tähtsad vastuvõtud korraldatud heal tasemel.

KONTAKTANDMED

Address: Riigikantselei, Stenbocki maja, Rahukohtu 3, 15161 Tallinn

Üldtelefon: 693 5860; **faks:** 693 5914

E-post: riigikantselei@riigikantselei.ee

URL: <http://www.riigikantselei.ee>

Registrikood: 7000 4809

Arveldusarve: 1000 2036 1450 08 Eesti Ühispank

